

te izdati?” (21) Tako Petar, kad njega ugleda, upita Isusa: “Gospodine, a šta je s ovim čovjekom?”

(22) Isus mu reče: “Ako ja hoću da on ostane dok ja ne dođem, šta se to tebe tiče? Ti me slijedi!” (23) Tako se među braćom pronesoše te riječi da taj učenik neće umrijeti, ali Isus nije rekao da on neće umrijeti, nego: “Ako ja hoću da on ostane dok ja ne dođem, šta se to tebe tiče?”

(24) To je učenik koji svjedoči ove događaje i zapisu ih, i mi znamo da je njegovo svjedočanstvo istinito.

(25) A ima i mnogo drugih stvari što ih Isus učini, koje, da su potanko zapisane, mislim da ne bi ni u cijeli svijet stale knjige koje bi se napisale.

DJELA APOSTOLSKA

Kao što je slučaj i s Lukinim evanđeljem, i u ovoj knjizi autor se, na neposredan način, obraća stanovitom Teofilu. Djela apostolska bilježe događaje do oko 63. god. n. e. i vjerovatno su napisana ubrzo poslije toga. Kao drugi svezak Evanđelja po Luki, kako se uobičajeno definiraju Djela apostolska, ova novozavjetna knjiga važna je utoliko što povezuje ono čime je Isus započeo svoje djelovanje i naučavanje s onim što je nastavio činiti i naučavati kroz apostolska propovijedanja, posebno ona Pavlova.

Tema ove knjige sažeta je u 1:8: „...vi ćete mi biti svjedoci i u Jerusalemu i u svoj Judeji i Samariji, pa sve do najudaljenijih krajeva zemlje.“ Geografski gledano, kazivanje ove knjige povezuje prostore između Jerusalema, gdje je zajednica nastala, i Rima kao političkog središta Rimskog imperija. Historijski motreno, sadržaj ove knjige na sažet način iznova pripovijeda o prvih trideset godina povijesti rane zajednice vjernika, povezujući to rano razdoblje njenog nastanka sa svakim narednim razdobljem. Stoga Djela apostolska tako precizno kazuju o utemeljenju vjerničke zajednice, o širenju evanđelja, o početku uspostavljanja prvih kršćanskih zajednica, o misijskim pregnućima po uzoru na ona apostolska. Posebna važnost ove knjige ogleda se u tome kako snažan naglasak rana kršćanska zajednica stavlja na odbranu apostolskog vjerovanja, na obraćanje pagana, istodobno pokazujući kako su se ti vjernici u svojim prvim danima na teorijskom i praktičnom planu hrvali s paganskim i jevrejskim mišljenjem, s rimskom vlašću i helenističkim društvom. Luka je tekstom Djela apostolskih želio osigurati ono što bi trebalo biti glavnim vodičem u situacijama kad je zajednica izložena progonima i poteškoćama.

1 Prvu sam pripovijest¹, Teofile, napisao o sve-mu što je Isus činio i čemu je poučavao (2) sve do dana kad je na nebo uzdignut, nakon što je po Duhu Svetome izdao upute apostolima koje bijaše odabralo. (3) Njima se on nakon muke svoje i ukazao i mnoge uvjerljive dokaze da je živ dao. On im je na vidjelo četrdeset dana izlazio i o kraljevstvu im Božnjem govorio.

(4) Jednom, nakon što ih bješe sabrao, on im zapovjedi da ne idu iz Jerusalema, nego da čekaju ono što je Otac obećao – “ono što ste od mene čuli; (5) jer je Ivan u vodu umákao, a vi ćete uskoro Duhom Svetim očišćeni biti.”

(6) Pa kad se oni okupiše, upitaše ga i rekoše: “Gospodine, hoćeš li ti u ovo vrijeme kraljevstvo Israelovo obnoviti?”

(7) On im reče: “Nije za vas da znate vrijeme i doba koje je Otac vlašću svojom odredio. (8) Ali vi ćete snagu dobiti kad Duh Sveti dođe na vas, i vi ćete mi biti svjedoci i u Jerusalemu i u svoj Judeji i Samariji, pa sve do najudaljenijih krajeva zemlje.”

Isusovo uznesenje na nebo

(9) Kad to reče, on – dok su oni gledali – bi uzdignut, i jedan ga oblak od očiju njihovih sakri. (10) I dok su oni u nebo pogled upirali gledajući kako on odlazi, gle – dva čovjeka u bijelim haljinama

¹ Prva pripovijest – Luka.

pored njih stadoše. (11) Oni rekoše: "Galilejci, zašto stojite i u nebo gledate? Ovaj Isus, koji je između vas na nebo uzdignut, doći će isto onako kako ste ga vidjeli da na nebo uzlazi."

Apostolski zbor u gornjoj sobi

(12) Potom se oni vratiše u Jerusalem s gore koja se zove Maslinska – a ona je blizu Jerusalema – udaljene jedan dan hoda subotom². (13) Kad uđoše u grad, oni se popeše u gornju sobu, gdje su odsjedali. To bijahu Petar i Ivan i Jakov i Andrija, Filip i Toma, Bartolomej i Matej, Alfejev sin Jakov, Šimon Zelot³ i Jakovljev sin⁴ Juda. (14) Svi su se oni stalno jednodušno molitvi predavalni, zajedno sa ženama i Marijom, majkom Isusovom, i braćom njegovom.

(15) U to vrijeme ustade Petar među braćom – a tu se oko stotinu i dvadeset ljudi bijaše okupilo – pa reče: (16) "Braćo i sestre, moralo se ispuniti Pismo koje je Duh Sveti na usta Davidova prorekao o Judi, koji je vodio one što Isusa uhvatili. (17) Jer on se računao jednim od nas i svoj udio u ovooj službi dobio."

(18) I ovaj je čovjek plaćom za zloču njivu stekao, ali je pljoštимice na glavu pao, pa mu je tijelo po sredini raspuklo i sav mu se drob prosuo. (19) I svi koji su u Jerusalemu živjeli za to saznadoše; zato oni na svome jeziku to polje nazvaše Hakeldama, to jest "Krvna njiva".

(20) "Jer je u knjizi Psalama zapisano:
'Neka mu tabor opusti; ne bilo nikoga da prebiva u njemu,'
i 'neka drugi zauzme službu njegovu.'

(21) Zato treba da se odabere jedan od ljudi koji su s nama bili sve vrijeme dok je Gospodin Isus živio s nama, (22) počevši od umakanja u vodu što ga je Ivan činio pa sve do dana u kojem je Isus od nas uzdignut – jedan od njih mora s nama biti svjedok njegova uskrsnuća."

(23) Tako oni dvojicu ljudi predložiše: Jozefa zvanog Barsaba, kojega su još zvali i Just, i Matiju. (24) I oni se pomoliše pa rekoše: "Gospodine, ti koji

srca svih ljudi poznaješ, pokaži nam kojeg si od ove dvojice ti odabrao (25) da preuzme ovu apostolsku službu koju je Juda napustio da ode tamo gdje mu je i mjesto." (26) I oni za njih žrijeb bacše, i žrijeb pade na Matiju; tako on jedanaesterici apostola bi pribrojan.

Pedeseti dan⁵

2 Kad dođe Pedeseti dan, oni se svi na jednom mjestu okupiše. (2) Iznenada s neba dođe buka kao kad snažan vjetar zapuše, i ona ispunii svu kuću u kojoj oni sjedaju. (3) I ukazaše im se jezici kao da su od vatre, i oni, razdijelivši se, na svakog se od njih spustiše. (4) Svi se Duhom Svetim ispunije i stadoše govoriti drugim jezicima, kako im je Duh riječi davao.

(5) A u Jerusalemu su živjeli pobožni Jevreji iz svakog naroda pod nebom. (6) Pa kad se ova buka začula, svijet se sabrao i smeо jer ih je svako od njih čuo kako na njihovim jezicima govore. (7) Oni se začudiše i zapanjeni ostaše, pa rekoše: "Nisu li svi ovi koji govore Galilejci? (8) Kako to da ih svaki od nas na svom maternjem jeziku čuje? (9) Partijci, Medejci i Elamiti, stanovnici Mezopotamije, Judeje i Kapadokije, Ponta i Azije⁶, (10) Frigije i Pamfilije, Egipta i libijskih krajeva oko Cirene, i Rimljani koji su u prolazu, i Jevreji i obraćenici⁷, (11) Krićani i Arapi – mi ih čujemo kako o silnim djelima Božnjim na našim jezicima govore." (12) Oni se su i dalje čudili i smeteni bili, pa su jedni drugima govorili: "Šta ovo znači?"

(13) A drugi su im se rugali govorеći: "Oni su puni slatkog vina."

Petrov govor na pedeseti dan

(14) Onda Petar s jedanaestericom ustade i podižući glas reče im: "Judejci i svi vi što u Jerusalemu živite, primite ovo k znanju i pažljivo riječi moje slušajte. (15) Ovi ljudi nisu pijani, kao što vi mislite, jer je tek treći sat dana.⁸ (16) A ovo je prorok Joel rekao:

⁵ Grčki *pentekost*. Pentekost je pedeseti dan nakon subote u sedmici Pesaha, prvi dan u sedmici. Pentekost se još naziva i Praznik sedmica.

⁶ Provincija na zapadnoj obali Male Azije. (Spominje se i drugde.)

⁷ Tj. obraćenici na jevrejsku vjeru.

⁸ Tj. devet sati ujutro.

² Prema vjerskoj tradiciji jevrejima je zabranjeno subotom prijeći više od 2000 aršina (oko 1050 m).

³ Zelot znači koji voli domovinu. U vrijeme tadašnje rimske uprave taj su nadimak nosili pripadnici radikalne jevrejske stranke. V. Luka 6:15.

⁴ Ili brat.

(17) 'I u posljednjim danim,' veli Bog,
'ja ču Duha svoga na sve ljudе izliti;
i sinovi će vaši i kćeri vaše proricati,
mladići će vaši ukazanja vidjeti,
i stari će vaši snove sanjati.'

(18) Čak i na sluge svoje, i muškarce i žene,
ja ču u tim danim Duha svoga izliti,
pa će oni proricati.

(19) Ja ču gore na nebu čuda pokazati,
i znakove dolje na zemlji:

krv, vatru i sukljanje dima.

(20) Sunce će se pomračiti
i mjesec krvav postati
prije negoli dode veliki i uzvišeni dan Gospodnji.

(21) I dogodit će se da će svako ko ime Gospodnje
zovne spašen biti.'

(22) Israilci, poslušajte riječi ove: Isusa Nazarećanina, čovjeka kojeg je Bog potvrdio djelima moćnim, čudesima i znamenjem koje je preko njega među vama učinio, kao što i sami znate – (23) njega, predanog po unaprijed određenoj nakani i predznanju Božijem, vi ste rukama ljudi bezakonja na križ prikovali i ubili. (24) Ali Bog je njega iz mrtvih digao i smrtna ga patnja oslobođio, jer nije moglo biti da ga smrt u vlasti svojoj zadrži. (25) Jer David za nj veli:

'Ja⁹ sam svagda Gospoda pred sobom video,
bude li mi on s desne strane, neću klonuti.'

(26) Zato se srce moje raduje i jezik moj kliče,
i tijelo će moje u nadi živjeti.

(27) Jer ti nećeš prepustiti moju dušu svijetu mrtvih,

niti ćeš dati da svetac tvoj istruhnue.

(28) Ti si mi objavio staze života;
ti ćeš me prisutnošću svojom radošću ispuniti.'

(29) Braćo i sestre, ja vam u povjerenju o praocu Davidu velim da je on i umro i pokopan bio, a evo mu groba među nama do dana današnjeg. (30) A on je – budući prorok i znajući da mu je Bog obećao da će jednog od potomaka njegovih na prijestolje njegovo posaditi – (31) video šta će kasnije biti i o uskrsnuću Pomazanikovu govorio: kako on nije prepušten svijetu mrtvih niti mu je tijelo istruhlo. (32) Ovoga Isusa Bog je u život vratio, i svi mi to svjedočimo. (33) Zato je on, uzvišen dešnicom Božijom, i dobivši od Oca obećanog Duha Svetoga, izlio ovo što vi sada i vidite i čujete. (34) Jer David nije na nebo uzišao, već on sam veli:

'Gospod je rekao Gospodinu mome:
Sjedni s desne strane moje
(35) dok ne učinim tvoje dušmane
podnožjem nogama tvojim.'

(36) Zato neka sav dom Israilov jamačno zna da ga je Bog učinio i Gospodinom i Pomazanikom – onog Isusa kojeg ste vi razapeli!'

Prva obraćenja

(37) Kad oni ovo čuše, to ih duboko u srce dirnu, pa rekoše Petru i ostalim apostolima: "Braćo, šta ćemo?"

(38) Petar im reče: "Pokajte se, i neka se svaki od vas u ime Isusa Pomazanika u vodu umoči, za oprost grijeha svojih; a vi ćete dar Duha Svetoga dobiti. (39) Jer obećanje je vama i djeci vašoj i svima onima koji su daleko, koliko god da Gospod, Bog naš, sebi pozove." (40) I mnogim drugim riječima on ih je upozoravao i dalje ih poticao govoreći: "Spasite se od ovog pokvarenog naraštaja!" (41) Tako su onda oni koji su riječ njegovu primili u vodu umočeni bili; a toga dana oko tri hiljade ljudi njima se pridruži.

(42) Oni su se neprestano predavali učenju apostola i zajednici, lomljenu hlijebu¹⁰ i molitvi. (43) Svakoga je i dalje strah obuzimao; a mnoga su čuda i znamenja apostoli pokazivali. (44) I svi oni koji su vjerovali držahu se zajedno i sve im zajedničko bijaše. (45) I oni stadoše prodavati svoje posjede i dobra pa ih sa svima dijeliti, koliko bi god kome trebalo. (46) Svakoga dana oni su u hramu kao jedan bili i u domovima svojim hlijeb lomili i zajedno jeli uz veselje i srca iskrenih, (47) hvaleći Boga i uživajući blagonaklonost kod svega naroda. A Gospodin je svaki dan njihovu broju dodavao one koji se spašavaju.

Izlječenje hromog prosjaka

3 Jednoga dana Petar i Ivan uspinjali su se u hram u deveti sat¹¹, u vrijeme molitve. (2) I nekog čovjeka koji od rođenja bijaše hrom nosili su do kapije u hramu koja se zove Lijepa, gdje su ga svaki dan ostavljali da traži milostinju od onih koji su u hram ulazili. (3) Kad vidje Petra i Ivana kako se spremaju ući u hram, on od njih stade mi-

⁹ Odnosi se na svakodnevni zajednički večernji obredni objed koji je započinjao lomljennjem hlijeba (u spomen na Isusa).

¹¹ Tj. u tri popodne.

lostinju iskati. (4) Petar, a tako i Ivan, uprije u nj pogled pa reče: "Pogledaj nas!" (5) I ovaj ih stade promatrati očekujući da će od njih nešto dobiti. (6) Ali Petar reče: "Ja nemam srebra ni zlata, ali ono što imam ja tebi dajem: u ime Isusa Pomažanika, Nazarećanina, hodaj!" (7) I uhvativši ga za desnu ruku, on ga podiže, a čovjeku odjednom stopala i članci ojačaše. (8) On na noge skoči i poče hodati. Onda on s njima u hram uđe, hodajući i poskakujući i Boga hvaleći. (9) Sav ga svijet vidje kako hoda i Boga hvali. (10) Oni primijetiše da je to onaj čovjek koji bi na Lijepoj kapiji hrama sjedio i milostinju tražio, pa se začudiše i zapanjili zbog onoga što mu se desilo.

Petrov govor u hramu

(11) Dok se on za Petra i Ivana hvatao, sav narod zabezeknut pohrli k njima na mjesto koje se zove Solomonov trijem. (12) A kad to Petar vidje, reče narodu: "Israile, zašto se ovome čudite? Zašto zelite u nas kao da smo mi svojom snagom ili po-božnošću učinili da ovaj čovjek prohoda? (13) Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev, Bog očeva naših, uzvisio je slugu¹² svoga Isusa, kojega ste vi predali i odrekli ga se pred Pilatom, kad je on već bio riješio da ga pusti. (14) Vi ste se Svetoga i Pravednoga odrekli, a tražili ste da vam se dadne ubojica, (15) i ubili ste životu Začetnika, kojega je Bog iz mrtvih digao; mi smo tome svjedoci. (16) I zbog vjere u ime njegovo, ime Isusovo osnažilo je ovog čovjeka kojeg vi vidite i znate; i vjera koja po njemu dolazi dala mu je pred svima vama ovo dobro zdravlje. (17) A sad, braće, ja znam da ste vi iz neznanja postupili, kao i vladari vaši. (18) Ali ovako je Bog ispunio ono što je na usta svih proroka unaprijed obznanio – da će Pomazanik njegov patiti. (19) Zato se pokajte i povratite, da vam se griesi izbrišu, da od Gospodina vrijeme okrepe dođe, (20) i da vam on pošalje Isusa, predodređenoga Pomazanika, (21) kojeg nebo mora primiti, dok ne dođe vrijeme kad će Bog sve obnoviti, kako je on na usta svojih svetih proroka davno obećao. (22) Mojsije je rekao: 'Gospod, Bog vaš, podignut će vam proroka kao što sam ja od vaše braće; njega slušajte u svemu što vam kaže. (23) Ko god toga proroka ne bude slušao potpuno će u narodu zatrt biti.'

(24) A tako su i svи proroci koji su kazivali, od Samuela i nasljednika njegovih pa nadalje, ove dane navijestili. (25) Vi ste sinovi proroka i saveza što ga je Bog s očevima vašim sklopio kad je Abrahamu rekao: 'Sjemenom tvojim svi će narodi na zemlji blagoslovjeni biti.' (26) Najprije vam je Bog slu-gu¹³ svoga podigao i poslao ga da vas blagoslovi tako što će svakoga od vas od puteva vaših zlih odvratiti."

Utamničenje Petra i Ivana

4 Dok su oni govorili narodu, dodoše im svećenici i zapovednik straže u hramu i saduceji, (2) silno uznemireni, jer su ovi narod učili i na primjeru Isusovu navješćivali uskršnucu iz mrtvih. (3) I oni ščepaše Petra i Ivana pa ih do sutrašnjeg dana u tamnicu strpaše, jer već bijaše večer. (4) Ali mnogi od onih koji bijahu poruku čuli povjerovavše, i broj ljudi pope se na oko pet hiljada.

(5) Sutradan se u Jerusalemu okupiše njihovi vladari, starještine i pismoznanci, (6) i veliki svećenik Hanan, i Kajafa i Johanan i Aleksandar, i svi koji bijahu od loze velikosvećeničke. (7) Kad ih preda se dovedoše, stadoše ih ispitivati: "Kakvom vlašću ili u čije ste ime to učinili?"

(8) Tad im Petar, ispunjen Duhom Svetim, reče: "Vladari i starještine naroda, (9) ako nas danas ispitujete zbog dobročinstva koje je jednom bolesniku učinjeno, kako je on ozdravio, (10) onda znajte svi vi i sav narod Israилov da po imenu Isusa Pomazanika, Nazarećanina, kojega ste vi razapeli, ali ga je Bog podigao iz mrtvih – po tome ovaj čovjek ovdje pred vama zdrav stoji. (11) On je 'kamen što ste ga vi graditelji odbacili, ali on postade kamen temeljac'. (12) I nema spasa ni po kome drugom, jer nema nijednog drugog imena pod nebom koje je ljudima nadjenuto da se mi po njemu spasiti moramo."

(13) Kad oni vidješe Petrovu i Ivanovu hrabrost i shvatiše da su oni neuki i obični ljudi, začudiše se i poznadoše ih da su s Isusom bili. (14) A kako su vidjeli čovjeka koji bijaše ozdravio kako s njima stoji, ništa ne mogoše prigovoriti. (15) I nakon što im narediše da napuste Vijeće, stadoše jedni s drugima raspravljati (16) govoreći: "Šta ćemo s ovim ljudima? Svi koji u Jerusalemu žive znaju da su oni spomena vrijedno čudo učinili, i mi to ne možemo

¹² Ili dijete.

¹³ Ili dijete.

zanijekati. (17) Ali da se ovo ne bi među narodom dalje raširilo, mi moramo ove ljude upozoriti da nikome više u to ime ne govore.”

(18) I kad ih oni opet pozvaše, narediše im da ne govore niti da ikako u ime Isusovo uče. (19) Ali Petar i Ivan, odgovarajući im, rekoše: “Je li pravo u očima Božijim da se vama prije nego Bogu pokorno bude, sami prosudite; (20) jer mi ne možemo prestati govoriti o onome što smo vidjeli i čuli.” (21) Kad im još i zaprijetiše, oni ih – pošto ne nađoše nikakvog razloga zbog kojeg bi ih kaznili – zbog naroda pustiše, jer svi su Boga slavili zbog onoga što se bijaše desilo; (22) jer čovjeku na kojem se ovo čudo ozdravljenja ispunilo bijaše preko četrdeset godina.

Zajednička molitva

(23) Kad su ih pustili, Petar i Ivan vratiše se svojima i prenesoše sve što su im glavni svećenici i starještine rekli. (24) A oni, čuvši to, jednoglasno podigoše glasove k Bogu pa rekoše: “Gospodaru, ti si nebo i zemlju i more stvorio i sve što je u njima. (25) Ti si po Duhu Svetom, na usta služe svoga, oca našeg Davida, rekao:

‘Zašto narodi bjesne
i puci jalove snove sniju?’

(26) Kraljevi zemaljski mjesto su njihovo zauzeli, i vladari se udružili protiv Gospoda i Pomazanika njegova.’

(27) Jer uistinu u ovom gradu Herod i Poncije Pilat udružili su se s poganimi i plemenima Israilevim protiv svetog sluge¹⁴ tvoga Isusa, kojeg si ti pomazao, (28) da učine sve ono što su ruka twoja i volja twoja predodredile da se desi. (29) A sada, Gospodaru, vidi prijetnje njihove i daj da sluge twoje s punom smjelošću riječ twoju kazuju. (30) Ispruži ruku svoju da iscjeljuješ i ispuni znamenja i čuda po imenu sluge¹⁵ svoga svetoga Isusa.” (31) I dok su oni molili, potrese se mjesto gdje su se bili okupili, i svi se Duhom Svetim ispunio i smiono počeše kazivati riječ Božiju.

Vjernici međusobno dijele sve stvari

(32) Zajednica onih koji su vjerovali bijaše kao jedno srce i jedna duša; i нико од njih nije govorio da je nešto što je njemu pripadalo njegovo, nego je

njima sve zajedničko dobro bilo. (33) I s velikom snagom apostoli su i dalje svjedočili o uskrsnuću Gospodina Isusa, i velika milost bijaše na svima njima. (34) Nije bilo među njima nijednog siromaha, jer svi koji su zemlju ili kuće imali prodavali su ih i donosili novac od prodaje (35) pa ga apostolima pred noge polagali, a on bi se dijelio svakome koliko bi mu trebalo.

(36) Jozef, levijevac rodom s Kipra, kojeg su apostoli zvali i Barnaba – što znači sin ohrabrenja – (37) prodade komad zemlje koji je posjedovao i donese novac pa ga apostolima pred noge položi.

Ananija i Safira

5 Ali neki čovjek po imenu Ananija, zajedno sa svojom ženom Safirom, prodade dio imovine, (2) pa nešto novca za se zadrža, a žena mu je za sve to znala, i on donese ostatak pa ga apostolima pred noge položi. (3) Ali Petar reče: “Zašto je srce tvoje sotona zaposjeo, da slažeš Duhu Svetome i dio novca koji si za zemlju dobio za se zadržiš? (4) Dok nije bila prodana, zar nije tvoja bila? A kad je prodana, nije li novac u tvojoj vlasti bio? Zašto si djelo ovo u srcu svome skovao? Ti nisi slagao ljudima, nego Bogu!” (5) Čim ove riječi ču, Ananija pade i izdahnu, i golem strah spopade sve one koji čuše za to. (6) Tad se mladići podigoše, pokriše ga, iznesoše pa pokopaše.

(7) I prođe oko tri sata kad žena njegova uđe, ne znajući šta se desilo. (8) Petar je upita: “Reci mi jeste li vi zemlju za toliko novca prodali?”

A ona reče: “Da, to je bila cijena.”

(9) Onda joj Petar reče: “Zašto ste se složili da Duha Gospodnjeg na kušnju stavljate? Gle, pred vratima su stopala onih koji su ti muža pokopali, a i tebe će oni iznijeti.” (10) I odjednom ona mu pred noge pade i izdahnu, a mladići uđoše i nađoše je mrtvu pa je iznesoše i do njenog je muža pokopše. (11) I golem strah obuze svu zajednicu vjernika i sve one što za ovo bijahu čuli.

Apostoli liječe ljude

(12) Preko ruku apostola mnoga su se znamenja i čuda među narodom događala; i svi su se vjernici u Solomonovu trijemu okupljali. (13) Ali niko drugi ne usuđivaše se da se s njima udruži; a narod ih je uistinu cijenio. (14) I sve se više onih koji su vjerovali u Gospodina, mnoštvo muškaraca i žena, sve vrijeme njima pridruživalo, (15) dotle

¹⁴ Ili djeteta.

¹⁵ Ili djeteta.

da su i bolesne na ulice iznosili pa ih na postelje i slamarice spuštali, ne bi li barem sjena Petra na neke od njih pala kad on nađe. (16) I svijet iz građova oko Jerusalema zajedno je dolazio i donosio bolesnike svoje i one koje su zlodusi mučili, i svi su oni bili izlječeni.

Napadi na apostole

(17) Ali onda se diže veliki svećenik, zajedno sa svim društvom svojim, to jest sljedbom saducejskom, zavisti puni. (18) Oni ščepaše apostole i u javni ih pritvor strpaše. (19) Ali u noći jedan anđeo Gospodnjii otvori kapije tamnice i, izvodeći ih naizvan, reče: (20) "Idite, stojte u hramu i narodu sve o ovakvom Životu kazujte." (21) Kad su to čuli, oni u svitanje u hram unidoše i stadoše poučavati. Kada su veliki svećenik i društvo njegovo došli, oni sazvaše Vijeće, sav Savjet sinova Israilovih, i narediše da ih dovedu iz zatvora. (22) Ali kad su stražari stigli u tamnicu, tamo ih ne nađoše; zato se vratiše i rekoše: (23): "Mi smo našli tamnicu dobro zaključanu i stražu kako pred vratima stoji, ali kad smo otvorili vrata, unutra nikoga nismo našli." (24) Kad su zapovjednik straže u hramu i glavni svećenici čuli ove riječi, silno se zaprepastiše zbog njih, i pitali su se na šta bi to moglo izići.

(25) Ali uto im neko dođe s viješću: "Ljudi koje ste vi u tamnicu bacili stoje u hramu i narod poučavaju!" (26) Tad zapovjednik sa stražarima ode da apostole dovede – bez sile – jer bojali su se da će ih narod kamenovati.

(27) Kad su ih doveli, oni ih pred Vijeće izvedoše. Veliki ih svećenik upita: (28) "Mi smo vama strogo zabranili da u to ime učite, a gle, vi ste svojim učenjem Jerusalem ispunili i riješili ste krv ovog čovjeka na nas baciti."

(29) Ali Petar i apostoli odgovoriše: "Mi se prije moramo pokoriti Bogu nego ljudima. (30) Bog očeva naših digao je iz mrtvih Isusa, onoga kojega ste vi vješanjem na križ ubili. (31) Njega je Bog kao Prvaka i Spasitelja uz svoju desnicu uzdigao, da bi pokajanje i oprost grijeha Israalu omogućio. (32) I mi smo svjedoci toga, a i Duh Sveti, kojeg je Bog dao onima koji mu se pokoravaju."

Gamalielov savjet

(33) Kad ovo čuše, oni se razjariše, te nakaniše da ih ubiju. (34) Ali neki farizej po imenu Gamaliel,

učitelj Zakona, kojeg je sav narod poštovao, u vijeću ustade i naredi da ljudi nakratko napolje izvedu. (35) I on im reče: "Israilci, dobro razmislite šta kanite da s ovim ljudima učinite! (36) Jer nekoć se Teuda pojavi, tvrdeći da je neko i nešto, i skupina od oko četiri stotine ljudi njemu se pridruži. Ali on bi ubijen, i svi koji su ga slijedili bijahu rastjerani i uništeni. (37) Poslije ovog čovjeka u danima popisa dođe Juda iz Galileje pa za sobom skupinu ljudi u bunu povede. I njega nestade, i svi koji su ga slijedili raspršiše se. (38) Zato vam ja u ovom slučaju velim da se ovih ljudi okanite i da ih na miru ostavite, jer ako je ova nakana ili djelo od ljudi, izjalovit će se, (39) a ako je od Boga, vi nećete biti kadri da ove ljude savladate, jer ćete vi samo vidjeti da se protiv Boga borite." (40) Oni poslušaše njegov savjet, i pošto pozvaše apostole unutra, oni ih isibaše i narediše im da ne govore u ime Isusovo pa ih onda pustiše.

(41) Tako oni Vijeće napustiše, radujući se što su ih vidjeli dostoјnim da trpe sram zbog imena Gospodinova. (42) I svaki dan u hramu i od kuće do kuće oni su i dalje poučavali i propovijedali radosnu vijest da je Isus Pomazanik.

Izbor sedmerice

6 U vrijeme dok se broj učenika umnažao, Jevreji koji govoraju grčki stadoše prigovarati onima jezika hebrejskoga¹⁶ da se u svakidašnjoj pomoći zapostavljuj njihove udovice. (2) Zato dvanaesterica sabraše zajednicu učenika pa rekoše: "Nije pravo da zapostavljamo riječ Božiju kako bismo za stolovima služili¹⁷. (3) Zato, braćo i sestre, odaberite među sobom sedmericu ljudi na dobru glasu i punih Duha i mudrosti, kojima ovaj posao možemo povjeriti. (4) A mi ćemo se molitvi i službi Riječi posvetiti."

(5) Ove riječi sva zajednica odobri, i oni izabraše Stefana, čovjeka puna vjere i Duha Svetoga, i Filipa, Prohora, Nikanora, Timona, Parmena i Nikolu, obraćenika¹⁸ iz Antiohije. (6) I njih oni pred apostole dovedoše; i nakon molitve oni na njih ruke spustiše.

¹⁶ Tj. domaćim Jevrejima; Jevrejima koji su govorili hebrejski i aramejski, koji se ovdje često poistovjećuje s hebrejskim.

¹⁷ Ovo za stolovima služiti znači baviti se materijalnim stvarima.

¹⁸ U jevrejsktvo.

(7) Riječ se Božija i dalje širila, a broj učenika u Jerusalemu i dalje se silno množio; i mnogi svećenici pokoriše se vjeri.

Stefanovo uhićenje

(8) Stefan, pun milosti i snage, činio je čuda velika i znamenje među narodom pokazivao. (9) Ali neki ljudi iz sinagoge Oslobođenika¹⁹, kako se ona zvala, i Kirenci i Aleksandrijanci, te neki iz Cilicije i Azije, ustadoš i stadoš se prepirati sa Stefanom. (10) Ali oni ne bjehu kadri odoljeti mudrosti i Duhu, kojim je on govorio. (11) Onda oni potajno nagovoriše neke ljude da govore: "Mi smo ga čuli kako na Mojsija i na Boga huli."

(12) Tako oni uskomešaše narod, starještine i pismoznance, te mu dođoše pa ga uhvatiše i pred Vijeće ga dovedoše. (13) Izveli su lažne svjedoke, koji rekoše: "Ovaj čovjek neprestano govori protiv ovog svetog mjesta i Zakona, (14) jer mi smo ga čuli kako govori da će onaj Nazarećanin Isus ovo mjesto razoriti i promijeniti običaje koje nam je Mojsije ostavio." (15) I svi koji su u Vijeću sjedili upriješe pogled u Stefana i vidješe da mu je lice poput lica andeoskog.

Stefanov govor

7 Veliki svećenik upita: "Je li to tako?"

(2) A on reče: "Braćo i očevi, slušajte me! Bog slave ukazao se ocu našem Abrahamu dok je on u Mezopotamiji bio, prije negoli je u Haranu živio, (3) i rekao mu: 'Ostavi zemlju svoju i rod svoj, pa idi u zemlju koju će ti ja pokazati.' (4) Tad on napusti zemlju kaldejsku pa se u Haranu nastani. Odatile ga, nakon što mu otac umrije, Bog posla u ovu zemlju u kojoj sada vi živite. (5) Ali on mu u njoj nikakva nasljedstva ne dade, čak ni jednu stopu zemlje. Ali dok još nije djece imao, on obeća da će je njemu u posjed dati, i potomcima njegovim poslije njega. (6) I Bog još reče da će potomci njegovi biti stranci u zemlji tuđoj, u kojoj će četiri stotine godina robovati i prema njima će se loše postupati. (7) 'Ali ja će suditi narodu kojem oni budu robovali', reče Bog, 'a poslije će oni izići i meni će se na ovome mjestu klanjati.' (8) Onda on s Abrahomom savez obrezivanja sklopi, i tako on

posta otac Izaku, pa ga osmi dan po rođenju obreza, Izak – Jakovu, a Jakov – dvanaesterici praotaca.

(9) Praoci bijahu ljubomorni na Jozefa, pa ga u Egipat prodadoše. Ali Bog je s njim bio, (10) pa ga je svih nevolja njegovih oslobođio i podario mu mudrost i blagonaklonost u očima faraona, kralja egipatskog, te ga on upraviteljem Egipta i sve kuće svoje postavi.

(11) Onda glad sav Egipat i Kanaan pritiše i golemu patnju donese, a očevi naši ne mogahu naći hrane. (12) A kad Jakov ču da u Egiptu žita ima, on prvi put očeve naše tamo posla. (13) Za druge posjete Jozef se otkri braći svojoj, a faraon upozna porodicu Jozefovu. (14) Onda Jozef poruči ocu svome Jakovu i svemu rodu svome i pozva ih da mu dođu – sedamdeset i pet osoba u svemu. (15) I tako Jakov side u Egipat, i on i očevi naši tamo umriješe. (16) Prenijeli su ih u Šekem i položili u grobnicu koju Abraham za određenu svotu novca u Sihemu bijaše kupio od sinova Hamorovih.

(17) Ali kako se primicalo vrijeme obećanja koje je Bog Abrahamu dao, narod se u Egiptu množio i umnažao, (18) sve dok Egiptom ne zavlada novi kralj koji o Jozefu ništa nije znao. (19) On je luka-vo prema rodu našem postupao i očeve nam tlačio nagoneći ih da novorođenčad svoju ostavljaju da ne bi preživjela. (20) U to se vrijeme radio Mojsije. On bijaše prelijep. Tri je mjeseca on u kući oca svoga odgajan. (21) I kad su ga napolju ostavili, faraonova ga kćerka uze i odgoji ga kao sina svoga. (22) Mojsije bijaše poučen svoj mudrosti egipćanskoj, i on bješe čovjek silnih riječi i djela.

(23) Kad se primicao četrdesetoj godini, on poželje da posjeti braću svoju, sinove Israилove. (24) I kad vidje kako se jednome nepravda čini, on mu u odbranu priteče i osveti ga ubivši Egipćanina. (25) On je mislio da će braća njegova razumjeti da im Bog po njemu izbavljenje šalje, ali oni to ne razumeše. (26) Sutradan se on pojavi među njima²⁰ dok su se tukli te ih pokuša pomiriti rijećima: 'Ljudi, vi ste braća, zašto hoćete da jedan drugome naudite?' (27) Ali onaj koji je susjeda svoga zlostavlja odgurnu ga i reče: 'Ko je tebe vladarem i sucem nad nama postavio? (28) Ne misliš valjda da ubiješ i mene kao što si jučer onog Egipćanina ubio?' (29) Zbog tih riječi Mojsije pobježe u Midian, gdje se kao stranac nastani i dva sina dobi.

¹⁹ Riječ je o ljudima iz različitih krajeva koji su bili oslobođeni iz ropstva.

²⁰ Tj. među dvojicom Israилaca.

(30) Kad prođe četrdeset godina, andeo mu se ukaza u pustinji blizu gore Sinajske, u plamenu razbuktala grma. (31) Kad to vidje, on se tome zadići; i dok se primicao da bolje pogleda, začu se glas Gospodnji: (32) 'Ja sam Bog očeva tvojih, Bog Abrahamov i Izakov i Jakovljev.' Mojsije zadrhata od straha i ne usudi se da pogleda. (33) A onda mu Gospodin reče: 'Izuj obuću svoju, jer mjesto na kojem stojiš sveta je zemlja. (34) Ja sam doista muku naroda svoga u Egiptu vido i uzdisanje njegovo čuo, pa sam sišao da ga oslobodim. Hajde sad da te u Egipat pošaljem.'

(35) Ovog Mojsija, kojeg su oni odbacili riječima: 'Ko je tebe vladarem i sucem nad nama postavio?' – njega je Bog poslao da i vladar i izbavitelj bude, uz pomoć andela što mu se u grmu ukazao. (36) Ovaj ih je čovjek izveo i četrdeset je godina u zemlji egipatskoj i na Trstenome moru²¹ i u pustinji čuda i znakove pokazivao. (37) Ovo je onaj Mojsije koji je sinovima Israilovim rekao: 'Bog će vama podići proroka kao što sam ja, od vaše braće.' (38) Ovo je onaj koji je u zajednici u pustinji bio skupa s andelom što mu je na gori Sinajskoj govorio, i s očevima našim; i on je riječi žive primio da ih vama prenese.

(39) Ali očevi naši ne htjedoše mu pokorni biti, nego ga odbaciše i srcima se svojim Egiptu okrenuše, (40) govoreći Aronu: 'Načini nam bogove koji će pred nama ići; što se tiče onog Mojsija, čovjeka koji nas iz zemlje egipatske izvede, mi ne znamo šta od njega bi.' (41) Tad oni tele načiniše i žrtvu tom idolu prinesoše i djelu se ruku svojih radovahu. (42) Ali Bog se od njih okrenu i prepusti ih da se zvjezdama klanjaju, kao što je u Knjizi prorokâ zapisano:

'Jeste li mi prinosili žrtve klanice i žitne žrtve u pustinji četrdeset godina, o kućo Isailova?'

(43) Vi ste ponijeli čador Molokov²²

i zvjezdu boga Romfe²³,

kumire koje ste vi načinili da im se klanjate.

Zato ču ja vas prognati s onu stranu Babilona.'

²¹ Grč. *Crvenome moru*. U hebrejskom Trsteno more odnosi se na jednu od slatkovodnih močvara u istočnom dijelu delte Nila.

²² Molok, Molek, Milkom ili Malkam naziv je za boga kod Amonijaca. Da bi se njegova srdžba smirila, povremeno bi mu na oltar žrtvovali djecu.

²³ Romfa, Romfan, Remfam, Raifan ili Refan jeste božanstvo koje se dovodi u vezu s kretanjem Saturna, a u stara vremena neka filistinska plemena veličala su ga i klanjala mu se.

(44) Očevi naši imali su u pustinji čador Svjedočanstva, koji je načinjen bio onako kako je Mojsija uputio onaj koji je s njim govorio, prema urneku koji je on vido. (45) I pošto su primili čador, očevi su ga naši s Ješuom nosili kad su od pogana koje je Bog pred očevima našim istjerao zemlju oduzeli, pa sve do vremena Davidova. (46) Ovaj bijaše u očima Božjim blagonaklonost stekao, pa je molio da za Boga Jakovljevog prebivalište nađe. (47) Ali mu Solomon kuću sagradi. (48) A Svevišnji ne boravi u rukotvorinama, kako prorok veli: (49) 'Nebo je prijestolje moje, a Zemlja podnožje moje. Kakvu čete mi kuću sagraditi?', veli Gospod, 'I gdje je mjesto počinka moga?

(50) Nije li ruka moja sve ovo načinila?

(51) Vi ljudi tvrdoglavci, neobrezanih srca i ušiju²⁴, uvijek se Duhu Svetome opirete; vi činite ono što su i očevi vaši činili. (52) Kojeg od poslanika očevi vaši nisu progonili? Oni su ubili one koji su navijestili dolazak Pravednoga, čiji ste izdajnici i ubojice vi postali – (53) vi koji ste primili Zakon po andelima dat, ali ga se niste držali.'

Kamenovanje i smrt Stefanova

(54) Kad ovo čuše, oni se razjariše i stadoše Zubima na nj škipati. (55) A Stefan, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i vidje slavu Božiju, i Isusa kako Bogu s desne strane stoji, (56) pa on reče: "Gle, ja vidim nebesa otvorena i Sina Čovječijeg kako Bogu s desne strane stoji."

(57) Tad oni zagalamiše i uši svoje začepiše pa na nj svi navališe. (58) Kad ga iz grada istjeraše, oni stadoše na nj kamenje bacati, a svjedoci odložiše haljine svoje pored nogu mladića koji se zvao Šaul²⁵.

(59) Dok su ga kamenovali, Stefan je zazivao govorći: "Gospodine Isuse, primi duh moj!" (60) Onda on na koljena pade i glasno povika: "Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!" Kad ovo reče, on sklopi oči.

Šaul progoni zajednicu vjernika

8 Šaul se svim srcem složi da ga ubiju.

I toga dana započe velik progon zajednice vjernika u Jerusalemu, i svi osim apostola bijahu rastjerani po svim krajevima judejskim i samarijskim. (2) Neki pobožni ljudi sahraniše Stefana

²⁴ Tj. vi čija srca nisu povezana s Bogom, koji ne sluštate riječ njegovu.

²⁵ Kasnije će biti nazvan Pavao.

i glasno ga oplakaše. (3) Ali Šaul poče gurati zajednicu u propast. On je od kuće do kuće išao i muškarce i žene izvlačio pa ih u tamnicu trpao.

Filip u Samariji

(4) Zato su oni koji bijahu rastjerani Riječ propovijedali gdje god su išli. (5) Filip siđe u grad samarijski i poče im o Pomazaniku govoriti. (6) Kad je svjetina čula Filipa i vidjela znamenje koje je on pokazivao, svi bolje poslušaše ono što je on govorio. (7) Iz mnogih su zlodusi vrišteći izlazili, a mnogi koji bijahu uzeti i hromi ozdraviše. (8) I golema radost u tom gradu nastade.

(9) I bijaše tamo neki čovjek po imenu Šimon, koji se prije u tom gradu vraćanjem bavio i koji je sav narod samarijski u čudu ostavljao govoreći da je on nešto veliko, (10) a svi oni, od najmanjih do najvećih, slušali su ga i govorili: "Ovaj je čovjek ono što se velikom silom Božijom zove." (11) Oni su ga slijedili jer ih je već dugo vremena svojim vratžbinama zapanjivao. (12) Ali kad povjerovali Filipu, koji je propovijedao radosne vijesti o kraljevstvu Božjem i imenu Isusa Pomazanika, oni bijahu u vodu umakani, i mušarci i žene. (13) I sam Šimon povjerovali; i nakon što je u vodu umočen bio, on krenuo za Filippom. Neprestano je bio zapanjen gledajući kako se znamenje i velika čuda dešavaju.

(14) A kad su apostoli u Jerusalemu čuli da je Samarija riječ Božiju primila, oni im poslaše Petra i Ivana, (15) koji siđoše i pomoliše se za njih da Duha Svetoga u sebe prime, (16) jer on se još ne bijaše ni na jednog od njih spustio; oni samo bijahu u ime Gospodina Isusa u vodu umakani. (17) Onda oni ruke svoje na njih spustiše, pa oni Duhu Svetoga primiše. (18) A kad Šimon vidje da se Duh daje polaganjem ruku apostolskih, on im ponudi novac, (19) govoreći: "Dajte i meni ovu vlast, tako da svako na koga ja ruke svoje spustim Duhu Svetoga primi." (20) A Petar mu reče: "Neka tvoga srebra s tobom nestane, jer si ti mislio da dar Božiji možeš novcem steći! (21) Ti nemaš ni dijela ni udjela u ovome jer srce tvoje pred Bogom pravo nije. (22) Zato se pokaj zbog ove pokvarenosti svoje i Gospodinu se moli da ti – bude li moguće – oprosti što si takvo što u srcu svome bio nakanio. (23) Jer vidim ja da si ti pun otrova i da te grijeh zarobio."

(24) A Šimon odgovori i reče: "Sami se Gospodinu za me molite da me ne snađe ništa od onoga što ste rekli."

(25) I tako, kad su posvjedočili i obznanili riječ Gospodnju, oni se vrate u Jerusalem, propovijedajući Radosnu vijest u mnogim selima samarijskim.

Filip i Etiopljanin

(26) A andeo Gospodnji reče Filipu: "Ustani i idi na jug do puta koji se iz Jerusalema spušta u Gazu. On je pustinjski.²⁶" (27) Tako on ustade i krenuo; i na putu on srete jednog haduma²⁷ Etiopljanina, dvorskog činovnika zaduženog za cijelu riznicu Kandake, kraljice etiopske. On bijaše došao u Jerusalem da se klanja. (28) Vraćajući se, u kolima je svojim sjedio i knjigu o proroku Izaiji čitao. (29) Tad Duh reče Filipu: "Idi gore i onim se kolima pridruži."

(30) Filip potrča do kola i ču čovjeka kako čita proroka Izaiju, pa upita: "Razumiješ li ti to što čitaš?"

(31) "Pa kako bih mogao ako me neko ne uputi?", reče on i pozva Filipa da se popne i s njim sjedne. (32) A odlomak iz Pisma koji je on čitao bijaše ovaj:

"Vodili su ga kao ovcu na klanje;
i kao janje koje miruje pred onim što ga striže,
tako on svojih usta ne otvaraše.

(33) U poniženju svome bješe prava lišen.

Ko će o naraštaju njegovom govoriti?

Jer život njegov sa zemlje je uklonjen."

(34) Hadum upita Filipa: "O kome, molim te, prorok ovo veli? O sebi ili o nekome drugom?"

(35) Onda Filip usta svoja otvori i poče baš od tog dijela iz Pisma pa mu Radosnu vijest o Isusu prenese.

(36) Dok su putem išli, naidoše na neku vodu, pa hadum reče: "Gle, voda! Šta me prijeći da u vodu umočen budem?"

[(37) Filip reče: "Ako ti svim srcem svojim vjeruješ, možeš."]

A on odgovori i reče: "Ja vjerujem da je Isus Pomazanik sin Božiji."²⁸

(38) I on naredi da se kola zaustave. Onda obojica, Filip i evnuh, u vodu siđoše, pa ga on u vodu umoči. (39) Kad iz vode izidoše, Duh Gospodnji Filipa ugrabi, i hadum ga više ne vidje, nego putem

²⁶ Posljednja rečenica može značiti i *Taj je grad pust.*

²⁷ Među kraljicinim slugama hadum (evnuh) bio je vrlo ugleđan; da bi sluga zadobio takvo mjesto, podvrgnut je kastriranju.

²⁸ Rani rukopisi ne sadrže ovaj stavak.

svojim nastavi, radujući se. (40) A Filip se nađe u Azotu; i dok je naokolo putovao, on je i dalje u svim gradovima Radosnu vijest propovijedao sve dok u Cezareju nije došao.

Isusovo ukazanje Šaulu

9 A Šaul, još svakim dahom iznoseći prijetnje da će ubiti učenike Gospodnje, otide velikom svećeniku (2) i zatraži od njega pisma za sinagogu u Damasku, da svakoga, ako ga tamo nađe da pripada Putu²⁹, bilo muškarce bilo žene, može u Jeruzalem vezana dovesti. (3) Dok je putovao, desi se da ga, kad se Damasku primicao, odjednom svjetlo s neba obasja, (4) te on na zemlju pade i ču glas koji mu reče: "Šaule, Šaule, zašto me progoniš?" (5) "Ko si ti, Gospodine?", upita on.

A on odgovori: "Ja sam Isus, kojeg ti progoniš! (6) A sad ustani i uđi u grad, pa će ti se kazati šta moraš činiti." (7) Ljudi koji su putovali sa Šaulom zanijemješe, jer su glas čuli, a nikoga nisu vidjeli. (8) Saul ustade sa zemlje; i mada su mu oči otvorene bile, on ništa vidio nije, te ga oni, vodeći ga za ruku, u Damask uvedoše. (9) I tri dana on nije video, niti je jeo niti je pio.

(10) A u Damasku bijaše jedan učenik po imenu Ananija. Njemu se Gospodin ukaza i reče: "Ananija!"

"Evo me, Gospodine!", odgovori on.

(11) "Ustani", reče mu Gospodin, "i idi u ulicu koja se zove Prava pa u kući Judinoj upitaj za čovjeka iz Tarsusa po imenu Šaul, jer se on moli, (12) i njemu se ukazao čovjek po imenu Ananija kako ulazi i ruke svoje na nj spušta da on progleda."

(13) Ali Ananija odgovori: "Gospodine, ja sam od mnogih za ovog čovjeka čuo, koliko je zla pravovjernima tvojim u Jerusalemu nanio; (14) a i ovdje je on od glavnih svećenika ovlast dobio da veže sve one koji ime tvoje dozivaju."

(15) "Idi", reče mu Gospodin, "jer je on moje oda-brano oruđe koje će pred poganim i kraljevima i sinovima Israilovim ime moje nositi; (16) a ja ču njemu pokazati koliko mora trpjeti radi imena moga."

(17) Tako Ananija ode i u kuću uđe, pa kad ruke svoje na Šaula spusti, reče: "Brate Šaule, Gospodin Isus, koji ti se ukazao na putu što si njime ovamo išao, poslao me je da bi ti progledao i Duhom se

Svetim ispunio." (18) I odmah s očiju njegovih spade nešto poput ljskki, i on progleda pa ustade te u vodu bi umočen. (19) I kad hrane uze, on snagu povrati.

Šaulovo propovjedništvo u Damasku i Jerusalemu

I nekoliko dana Šaul s učenicima u Damasku pro-vede (20) i odmah u sinagogama stade propovijedati da je Isus sin Božiji. (21) Svi koji su ga slušali bijahu zapunjeni, govoreći: "Nije li ovo onaj koji je u Jerusalemu uništilo one što su ovo ime dozivali i koji je ovdje došao da ih vezane pred velike svećenike odvede?" (22) Ali Šaul je i dalje iz dana u dan snagu dobijao i Jevreje koji su živjeli u Damasku zbunjivao dokazujući da je Isus Pomazanik.

(23) Kad je mnogo dana prošlo, Jevreji skovaše zavjeru da ga smaknu, (24) ali Šaul saznade za zavjeru njihovu. Danju i noću oni su na kapijama gradskim stražarili ne bi li ga ubili, (25) ali njega učenici njegovi noću odvedoše i kroz zidine ga u košari spustiše.

(26) Kad je došao u Jerusalem, on je nastojao da se učenicima pridruži, ali ga se svi bojahu, jer nisu vjerovali da je on učenik. (27) Ali Barnaba ga uze i pred apostole ga dovede pa im objasni kako je on na putu Gospodina video, i kako mu je on govorio, i kako je on u Damasku bez straha u ime Isusovo propovijedao. (28) Tako je on s njima ostao i slobodno se po Jerusalemu kretao i smiono u ime Gospodnje govorio. (29) I on je razgovarao i raspravljaо s Jevrejima što grčki govorahu, ali oni nastojahu da ga ubiju. (30) A kad braća za to saznaše, odvedoše ga dolje u Cezareju pa ga u Tarsus poslaše.

(31) I tako je zajednica vjernika u svoj Judeji, Galileji i Samariji u miru uživala i jačala; živeći u strahu Gospodnjem i s utjehom Duha Svetoga ona se i dalje množila.

Izlječenje Eneje i Tabite

(32) I dok je Petar svuda putovao, on otide dolje i pravovjernima koji su živjeli u Lidi. (33) Tamo on nađe čovjeka po imenu Eneja, koji je osam godina bio vezan za postelju jer bješe uzet. (34) Petar mu reče: "Eneja, Isus Pomazanik te ozdravlja; ustani i krevet svoj namjesti!" On odmah ustade. (35) I svi koji su živjeli u Lidi i Šaronu vidješe ga, te se Gospodinu okrenuše.

²⁹ Tj. putu Isusa Pomazanika.

(36) A u Jopi bijaše jedna učenica po imenu Tabita – što prevedeno znači Gazela³⁰; ta je žena uvijek dobro činila i siromašnima pomagala. (37) I desi se u to vrijeme da se ona razbolje i umrije. Kad su je okupali, oni je u gornju sobu položiše. (38) Kako je Lida bila blizu Jope, učenici, kad su čuli da je Petar tamo, poslaše mu dva čovjeka, moleći ga: "Ne oklijevaj da nam dođeš!"

(39) Petar ustade i s njima krenu. Kad je stigao, oni ga u gornju sobu uvedoše; i sve su udovice po red njega stajale i plakale, pokazujući mu ogrtače i haljine što ih je Tabita šila dok je s njima bila. (40) Petar ih sve napolje posla te na koljena kleknu pa se pomoli i, okrećući se prema mrtvom tijelu, reče: "Tabita, ustani!" Ona otvorila oči, i kad ugleda Petra, sjede. (41) A on joj ruku pruži i podiže je. Onda on pozva udovice i druge pravoverne pa im je živu pokaza. (42) Za ovo se saznade u svoj Jopi, te mnogi u Gospodina povjerovaše. (43) A Petar ostade mnogo dana u Jopi kod nekog kožara Šimona.

Ukazanje Korneliju

10 Bijaše u Cezareji neki čovjek po imenu Kornelije, stotnik italske kohorte³¹, kako se zvala, (2) pobožan čovjek, koji se, zajedno sa svim ukućanima svojim, Boga bojao i koji je mnogo milostinje narodu davao i koji se stalno Bogu molio. (3) Jednoga dana oko devetog sata³² on je jasno u ukazanju video anđela Božijeg koji uđe i reče mu: "Kornelije!" (4) Uprijevši pogled u nj, silno uznemiren, on reče: "Šta je, Gospodine?" "Tvoje molitve i milostinja", reče mu on, "uspeše se pred Boga kao žrtva spomena. (5) Otpremi sada nekoliko ljudi u Jopu da dovedu Šimona, čovjeka kojeg još i Petar zovu; (6) on boravi u kožaru Šimona, kojemu je kuća pokraj mora."

(7) Kad je anđeo koji je s njim govorio otišao, on zovnu dvojicu sluga svojih i jednog pobožnog vojnika od onih koji su bili njegovi lični pratioci, (8) i kad im sve objasnji, on ih posla u Jopu.

(9) Sutradan oko šestoga sata³³, dok su oni putovali i gradu se primicali, Petar se pope navrh kuće da se moli. (10) Ali on ogladnje i htjede nešto da pojede; a dok se jelo pripremalo, on u zanos pade (11) i vidje nebo otvoreno i nešto poput velikog čaršafa

kako silazi i sa četiri se čoška na zemlju spušta, (12) a na njemu bijahu sve vrste četveronožnih životinja i stvorenja što po zemlji mile i ptica nebeskih. (13) I dođe mu glas: "Ustani, Petre, kolji i jedi!"

(14) "Nipošto, Gospodine", odgovori Petar, "jer ja nikada nisam pojeo nešto što nije sveto i što je nečisto."

(15) "Ne smatraj da ono što je Bog očistio", opet će, drugi put, glas, "nije sveto." (16) To se ponovilo tri puta, a onda se sve to brzo na nebo uzdiže.

(17) I dok je Petar bio silno zbumjen pitajući se šta bi moglo biti ovo ukazanje koje je vidoio, gle, ljudi koje bijaše Kornelije poslao, nakon što su se rasipitali gdje je Šimonova kuća, na kapiji se pojaviše.

(18) Oni zovnuše i upitaše je li Šimon, kojeg još zovu i Petar, tamo boravi. (19) Dok je Petar još o ukazanju razmišljao, Duh mu reče: "Šimone, gle, tri te čovjeka traže. (20) Nego ustani, siđi i bez bojazni s njima podi, jer sam ih ja poslao."

(21) Petar siđe k ljudima i reče: "Evo, ja sam onaj kojeg vi tražite. Koji je razlog vašega dolaska?"

(22) Oni rekoše: "Stotnika Kornelija, pravednog i bogobojsnog čovjeka o kojem sav narod jevrejski dobro govori, uputio je sveti andeo da te u kuću svoju dovede i poruku od tebe čuje." (23) Onda ih on uvede i na konak ih primi.

Petar u Cezareji

Sutradan Petar ustade pa s njima krenu, a i neka braća iz Jope s njim podoše. (24) Sljedećeg dana uđe on u Cezareju. A Kornelije ih je čekao i već bijaše sazvao svoju svojtu i prijatelje prisne. (25) Kad Petar uđe, Kornelije ga dočeka i pred noge mu pade te mu se pokloni. (26) Ali Petar ga podiže, govoreci: "Ustani, i ja sam samo čovjek!"

(27) Razgovarajući s njim, uđe i dosta ljudi na okupu nađe, (28) pa im reče: "Vi i sami znate da nikako nije u običaju čovjeku Jevreju s tuđincem drugovati niti ga obilaziti, ali je mene Bog uputio da ni za jednog čovjeka ne smijem reći da nije svet ili da je nečist. (29) Zato sam bez ikakva prigovora došao kad sam bio pozvan. A ja pitam koji je razlog što ste me pozvali?"

(30) "U ovo doba prije tri dana ja sam se", reče Kornelije, "u devetom satu³⁴ u svojoj kući molio; i gle, neki čovjek u sjajnim haljinama preda me stade (31) i reče: 'Kornelije! Uslišana je molitva tvoja, i

³⁰ U grčkom *Dorka*.

³¹ Riječ je o vojnoj jedinici.

³² Tj. u tri popodne.

³³ Tj. u podne.

³⁴ Tj. u tri popodne.

Bog se sjetio milostinje tvoje. (32) Zato pošalji nekoga u Jopu i pozovi Šimona, kojeg još i Petar zovu, da ti dođe; on je gost u kući kožara Šimona pokraj mora.' (33) Tako sam ja odmah po tebe poslao, a ti si bio dobar te si došao. Sad smo, evo, svi ovdje pred Bogom da čujemo sve što ti je Gospodin zapovjedio."

Petrov govor u Kornelijevoj kući

(34) Onda Petar usta svoja otvori pa reče: "Ja sada zbilja razumijem da Bog nije pristran, (35) nego da on iz svakog naroda rado prima čovjeka koji ga se boji i ono što je pravo čini. (36) Riječ koju je on sinovima Israilovim uputio, propovijedajući mir po Isusu Pomazaniku – a on je Gospodar svega – (37) vi sami znate šta se po svoj Judeji dešavalо, počevši od Galileje, nakon umakanja u vodu koje je Ivan propovijedao, (38) i za Isusa Nazarećanina – kako ga je Bog Duhom Svetim i snagom pomazao, te je on naokolo išao i dobro činio i iscjeljivao sve one koje je davao zlostavljaо, jer Bog je s njim bio. (39) Mi smo svjedoci svega što je on i u zemljи jevrejskoj i u Jerusalemu učinio. A oni su ga, objesivši ga na križ, i ubili. (40) Bog ga je trećeg dana iz mrtvih digao i dao je da ga vide, (41) ali ne sav narod, nego svjedoci koje je Bog unaprijed odbrao – mi koji smo s njim jeli i pili nakon što je iz mrtvih ustao. (42) I on nam je naredio da narodu propovijedamo i da svjedočimo da je on taj kojeg je Bog odredio sucem živih i mrtvih. (43) O njemu svi proroci svjedoče da će svakome ko u nj vjeruje po imenu njegovu grijesi oprošteni biti."

(44) Dok je Petar još govorio ove riječi, Duh Sveti siđe na sve one koji su poruku slušali. (45) Svi obrezani vjernici koji dodoše s Petrom začudiše se jer se dar Duha Svetoga i na pogane bijaše izlio.

(46) Jer oni su ih slušali kako jezicima³⁵ govore i Boga veličaju. Tad Petar reče: (47) "Uistinu zar može neko ovima koji su kao i mi Duh Sveti primili uskratiti da budu u vodu umočeni?" (48) I on naredi da se oni u ime Isusa Pomazanika u vodu umoče. Onda oni njega zamoliše da nekoliko dana kod njih ostane.

Petrovi govorovi u Jerusalemu

11 Apostoli i braća diljem Judeje čuše da su i pogani riječ Božiju primili. (2) I kad Petar gore u Jerusalem dođe, usprotiviše mu se oni koji

bijahu obrezanju odani (3) riječima: "Ti si u kuću neobrezanih ljudi išao pa si s njima jeo."

(4) A Petar poče govoriti i sve im po redu objasni rekavši: (5) "Ja sam bio u gradu Jopi i molio se. I u zanosu sam ukazanje video: kako nešto poput golema čaršafa silazi i s četiri se čoška s neba spušta; i pravo se kraj mene pusti. (6) A kad sam u nj pogled upro i kad sam ga promotrio, video sam četveronožne životinje zemaljske, zvijeri, stvorenja što mile i ptice nebeske. (7) I još sam čuo glas koji mi reče: 'Ustani, Petre, kolji i jedi!'

(8) A ja rekoh: 'Nipošto, Gospodine, jer ništa što nije sveto ili je nečisto nikad u usta moja nije ušlo.'

(9) Ali glas s neba drugi put reče: 'Ne smatraj da ono što je Bog očistio i dalje nije sveto.' (10) Ovo se triput desilo, a potom je opet sve gore na nebo bilo odneseno. (11) I gle, baš u tom času tri čovjeka koji mi iz Cezareje bijahu poslani pojaviše se pred kućom u kojoj smo bili. (12) Duh mi reče da bez oklijevanja s njima pođem. I ova šesterica braće sa mnom podoše pa u kuću tog čovjeka uđosmo. (13) A on nam ispriča da je video anđela kako u kući njegovoj stoji i govorи: 'Pošalji nekoga u Jopu po Šimona, koji se još i Petar zove; (14) i on će ti kazati riječi koje će te spasiti, tebe i svu čeljad tvoru.' (15) I kad sam ja počeo govoriti, Duh Sveti na njih siđe, baš kao u početku i na nas. (16) I ja se sjetih riječi Gospodnjе: 'Ivan je u vodu umakao, a vi ćete Duhom Svetim očišćeni biti.' (17) Zato, ako je Bog njima dao isti dar kao i nama kad smo u Gospodina Isusa Pomazanika povjerovali – ko sam bio ja da Bogu na put stanem?!"

(18) Kad su ovo čuli, oni se umiriše i slaviše Boga riječima: "Dakle, i poganim je Bog dao da se pokaju i život da imaju."

Zajednica u Antiohiji

(19) A oni koji bijahu razasuti u progonima koji su nastali zbog Stefana otidoše do Fenicije, Kipra i Antiohije, ne prenoseći poruke nikome do samim Jevrejima. (20) Ali neki od njih, ljudi s Kipra i iz Cirene, dodoše u Antiohiju pa počeše i Grcima govoriti i prenositi im radosnu vijest o Gospodinu Isusu. (21) A ruka Gospodnjа uz njih bijaše, pa mnogi ljudi povjerovaše i Gospodinu se okrenuše. (22) Vijest o njima doprije do ušiju zajednice vjernika u Jerusalemu, te oni u Antiohiju spremiše Barnabu. (23) A kad on dođe i milost Božiju vidje, on se obradova i stade ih sve hrabriti da svim sr-

³⁵ Tj. jezicima koje inače nisu znali.

cem svojim Gospodinu vjerni ostanu; (24) jer on bješe dobar čovjek, pun Duha Svetoga i vjere. I dosta se ljudi Gospodinu pridruži.

(25) Onda on krenu u Tarsus da potraži Šaula; (26) a kad ga nađe, on ga u Antiohiju doveđe. I cijelu godinu oni su se sa zajednicom vjernika sastajali i mnoge su ljude poučavali; i učenike su najprije u Antiohiji kršćanima³⁶ nazvali.

(27) I u to vrijeme neki proroci iz Jerusalema siđoše u Antiohiju. (28) Jedan od njih po imenu Agab ustade i nadahnut Duhom proreće da će teška glad pogoditi sav svijet. I to se desilo za Klaudija.³⁷ (29) Učenici riješiše da, koliko je koji mogao, pomognu braći koja su u Judeji živjela. (30) I oni to učiniše šaljući darove starješinama³⁸ po Barnabi i Šaulu.

Petrovo utamničenje i čudesno izbavljenje

12 Nekad u to vrijeme kralj Herod pohvata neke koji su pripadali zajednici vjernika da bi ih zlostavljaо. (2) I on Jakova, brata Ivanova, mačem smaknu. (3) Kad vidje da je to Jevrejima drago, on i Petra uhvati. Bijaše to o Blagdanu be-skvasnog hljeba. (4) Nakon što ga ščepa, on ga u tamnicu baci i predade ga četirima grupama od po četiri vojnika da ga čuvaju. Namjeravao je da ga poslije Pesaha pred narod izvede. (5) Tako su Petra u tamnici čuvali, a zajednica vjernika za nj se usrdno Bogu molila.

(6) One noći prije nego ga je Herod trebao izvesti Petar je među dvojicom vojnika spavao, vezan dvama lancima, a stražari su pred vratima tamniču čuvali. (7) I gde, najednom se anđeo Gospodnji pojavi, i u čeliji svjetlo zasja; i on sa strane Petra dotače pa ga probudi rijećima: "Ustani brzo!" A lanci mu s ruku spadoše. (8) Onda mu anđeo reče: "Opaši se i sandale svoje sveži." Ovaj tako učini, a on mu reče: "Zagrni se ogrtačem svojim pa za mnom podi." (9) I on izide pa za njim podje, ali on nije znao da se ono što je anđeo činio uistinu dešavalо, nego je mislio da vidi ukazanje. (10) Kad prođoše prvu i drugu stažu, oni dođoše do gvozdene kapije što u grad vodi, i ona im se sama otvorila. Oni izidoše pa jednu ulicu prođoše, i anđeo se odmah udalji od njega.

³⁶ Kršćani, tj. Pomazanikovi sljedbenici.

³⁷ Car Klaudije; upravljaо Rimskim imperijem od 41. do 54. god.

³⁸ Tj. vodama zajednice u Jerusalemu.

(11) Kad dođe k sebi, on reče: "Sad sigurno znam da je Gospodin andela svoga poslao i izbavio me iz šaka Herodovih i od svega što je narod jevrejski očekivao."

(12) A kad je to shvatio, on ode u kuću Marije, majke Ivana, koji se zvao i Marko, gdje se bijahu mnogi okupili i molili. (13) Kad je pokucao na vanjska vrata, sluškinja po imenu Roda dođe da otvari. (14) Prepoznavši Petrov glas, ona od radoći ne otvari kapiju, nego unutra utrča i javi da pred kapijom stoji Petar. (15) Oni joj rekoše: "Ti si sišla s uma!" Ali ona je i dalje tvrdila da je to istina. Oni su govorili: "To mu je anđeo"³⁹.

(16) A Petar je i dalje kucao; i kad su otvorili, oni ga ugledaše i začudiše se. (17) On im mahnu rukom da budu mirni i ispriča im kako ga je Gospodin iz tamnice izveo. I on reče: "Ispričajte ovo Jakovu i braći." Onda se on udalji i na drugo mjesto ode.

(18) A kad je svanulo, nemali nemir nastade među vojnicima: šta je s Petrom bilo? (19) Kad Herod posla da ga traže pa ga ne nađe, on ispita stražare pa naredi da se pogube.

Smrt kralja Heroda

Onda on iz Judeje siđe u Cezareju i neko vrijeme tamo ostade. (20) Bio je u velikoj zavadi s Tircima i Sidoncima. Oni mu zajedno dođoše i, pridobivši dvorskog upravitelja Blasta, zatražiše mir, jer njihovu je zemљu kraljeva zemљa hranila. (21) U dogovoren dan Herod, u svoje kraljevsko ruho odjeven, na prijestolje svoje sjede pa se narodu obrati. (22) Narod je vikao: "Glas božiji, a ne ljudski!" (23) Ali anđeo Gospodnji odmah obori Heroda, jer on nije priznao slavu Božiju; i njega crvi rastočiše pa posljednjim dahom dahnu.

(24) A riječ Gospodnja i dalje se množila i širila.

(25) I obavivši zadaću svoju, Barnaba i Šaul vratiše se iz Jerusalema i sa sobom povedoše Ivana, koji se još i Marko zvao.

Prvo Barnabino i Šaulovo putovanje

13 U Antiohiji, u zajednici vjernika koja je tamo bila, bijahu proroci i učitelji: Barnaba, Šimon, kojeg su zvali Niger, Lucije Cirenac, Manaen, koji je bio odgajan s tetrarhom Herodom, i Šaul. (2) Dok su se oni Gospodinu klanjali i postili, Duh Sveti reče: "Izdvojite mi Barnabu i Šaula za

³⁹ Tj. njegov anđeo čuvar, koji je došao da objavi njegovu smrt.

posao za koji sam ih ja pozvao.” (3) Tako ih oni, pošto su se molili i postili i ruke svoje na njih spustili, otpremiše.

Na Kipru

(4) A njih dvojica, poslani od Duha Svetoga, siđoše u Seleuciju i odatle otploviše na Kipar. (5) Kad su u Salamis stigli, oni počeše u sinagogama jevrejskim riječ Božiju propovijedati; a imali su još pomoćnika i u Ivanu. (6) Kad su prošli po cijelom otoku sve do Pafa, oni najdoše na nekog враčara, lažnog proroka jevrejskog kojemu bijaše ime Bar-Isus (7) i koji bijaše uz prokonzula⁴⁰ Sergija Pavla, umna čovjeka. Ovaj čovjek pozva Barnabu i Šaula i zatraži da riječ Božiju čuje. (8) Ali usprotivi im se враčar – jer to mu ime Elima znači – i prokonzula od vjere pokuša odvratiti. (9) Tad Šaul, koji se zvao i Pavao, pun Duha Svetoga, pravo u nj pogleda (10) i reče: “O ti koji si pun opsjene i prijevare, sine đavlov, dušmanine svega što je pravo, zar nećeš prestati da prave puteve Gospodnje iskrivljujes? (11) A gle, ruka je Gospodnja na tebi, i ti ćeš slijep biti i jedno vrijeme nećeš sunca vidjeti.” I odmah na nj magla i tama padaše, a on pode naokolo tražeći nekoga da ga za ruku povede. (12) Kad prokonzul vidje šta se desilo, on povjerova, zadivljen učenjem Gospodnjim.

U Antiohiji

(13) Onda Pavao i pratioci njegovi ispoloviše iz Pafa i stigoše do Perge u Pamfiliju; a Ivan se od njih rastade i u Jerusalem se vrati. (14) Iz Perge oni krenuše dalje pa u Pizidijsku Antiohiju stigoše. U sutoči oni u sinagogu uđoše pa sjedoše. (15) Nakon čitanja Zakona i Proroka upravitelji im sinagoge poručiše: “Braćo, ako vi za narod kakvu riječ savjete ta imate, kažite je.”

(16) Pavao ustade i mahnu rukom te reče: “Israelci i vi ostali koji se Boga bojite, poslušajte! (17) Bog ovoga naroda Israila odabrao je očeve naše i uzdignao narod dok su oni u zemlji egipatskoj boravili i podignutom rukom on ih je iz nje izveo. (18) Oko četrdeset godina on je postupke njihove u pustini trpio. (19) Kad je sedam naroda u zemlji kanaanskoj zatro, on im je zemlju njihovu u baštinu dao – sve je to oko četiri stotine i pedeset godina trajalo. (20) Poslije toga on im je suce davao sve

do proroka Samuela. (21) Onda oni kralja zatražiše, a Bog im dade Šaula, sina Kišova, čovjeka iz plemena Benjaminova, za četrdeset godina. (22) Kad ga je uklonio, on im za kralja postavi Davida, o kojem i ovo posvjedoči riječima: ‘Ja sam našao Davida, sina Jesejeva, čovjeka meni na srcu, koji će sve što je meni po volji ispuniti.’ (23) Od potomaka ovog čovjeka Bog je, kako je i obećao, Israilu Spasitelju, Isusa, doveo. (24) Prije njegova dolaska Ivan je svem narodu israelskom pokajničko umakanje u vodu propovijedao. (25) I dok je Ivan posao svoj kraju privodio, govorio je: ‘Ono što vi mislite da ja jesam – ja nisam! Ali gle, poslije mene dolazi onaj kojem ja nisam vrijedan sandale na nogama odriješiti.’

(26) Braćo, sinovi roda Abrahamova, i ostali među vama koji se Boga boje, nama je ova poruka spasenja poslana. (27) Jer oni što u Jerusalemu žive i vladari njihovi njega ne priznaše, već oni, osuđujući ga, ispuniše riječi proročke koje se čitaju svake subote. (28) Pa iako ne najdoše nijednog razloga za smrt, oni od Pilata zatražiše da on pogubljen bude. (29) Kad izvršiše sve ono što je o njemu zapisano, oni ga s križa skinuše pa ga u grob položiše. (30) Ali Bog ga iz mrtvih podiže; (31) i mnogo dana on se ukazivao onima koji s njim iz Galileje gore u Jerusalem dođoše, baš onima koji su sada svjedoci njegovi pred narodom. (32) I mi vama donosimo radosnu vijest o obećanju datom očevima našim:

(33) da ga je Bog nama, njihovoj djeci⁴¹ ispunio tako što je Isusa podigao, kako je u drugom psalmu i zapisano:

‘Ti si sin moj,
danasa sam te rodio.’

(34) Da je on njega iz mrtvih digao, da se više truleži vratiti neće – to je on ovako kazao:
‘Ja ču vama svete i pouzdane blagoslove Davidove dati.’

(35) Zato on i na drugome mjestu veli:
‘Ti nećeš dati da svetac tvoj istruhne.’

(36) Jer David, kad je u naraštaju svome namjeri Božijo poslužio, zaspao, pa ga među očeve njegove položiše, i on raspadi vidje. (37) Ali onaj kojeg je Bog iz mrtvih digao raspada nije bio. (38) Zato, braćo moja i sestre, znajte da vam se po njemu oprost grijeha propovijeda. (39) I po njemu se svako ko vjeruje opravdava od svega onoga od čega se vi po Zakonu Mojsijevu niste mogli opravdati.

⁴⁰ Titula rimskog upravitelja na Kipru i drugdje.

⁴¹ U nekim rukopisima stoji: *našoj djeci*.

(40) Zato pazite da vas ne stigne ono o čemu se u Prorocima govorи:

(41) 'Gledajte, podrugljivci, divite se i nestanite, jer ja ћu u vašim danima učiniti nešto u što nikada ne biste povjerovali kad bi vam neko za to i kazao.'

(42) Dok su Barnaba i Pavao izlazili, narod ih je molio da im sljedeće subote još o tome govore. (43) Kad se skup razišao, mnogi Jevreji i bogobojazni obraćenici podоše za Pavlom i Barnabom, koji ih, dok su im govorili, poticahu da u milosti Božjoj ustraju.

(44) Sljedeće subote sabra se skoro sav grad da riječ Gospodnjу čuje. (45) Ali kad Jevreji vidješe svijet, zavist ih ispunи, te počeše bogohulno govoriti protiv onoga što je Pavao govorio. (46) Pavao i Barnaba hrabro im uzvratiše rekavši: "Trebalo je riječ Božiju najprije vama kazati, ali kad je vi poričete i sebe dostoјnim vječnoga života ne smatraste, gle, mi se sada poganima okrećemo, (47) jer tako nam je Gospodin zapovjedio:

'Ja sam vas učinio svjetлом pucima,
da im budete spasenje do nakraj zemlje.'

(48) Kad to pogani čuše, oni se obradovaše i počeše slaviti riječ Gospodnjу; i svi oni koji bijahu za vječni život određeni povjerovalе. (49) Tako se riječ Gospodnja kroza sav kraj raširi. (50) Ali Jevreji podbodoše pobožne žene od ugleda i gradske prvake te potaknuše progon Pavla i Barnabe, pa ih izvan granica svojih otjeraše. (51) Onda oni u znak negodovanja protiv njih prašinu s nogu svojih otresoše pa u Ikoniju odoše. (52) A učenici bijahu puni radosti i Duha Svetoga.

U Ikoniji

14 U Ikoniji oni isto tako u jevrejsku sinagogu uniđoše. Tako su govorili da povjerovali velik broj ljudi, i Jevreja i Grka. (2) Ali Jevreji koji ne povjerovali uskomešaše pogane i protiv braće ih ozlojediše. (3) Zato oni tamo dugo ostadoše, hrabro govoreći o Gospodinu, koji je svjedočio riječ milosti svoje dajući da ruke njihove znakove i čuda pokazuju. (4) Ali narod se u gradu podijeli, i neki pristaše uz Jevreje, a neki uz apostole. (5) A kad i pogani i Jevreji, zajedno s vladarima svojim, namjeriše da im zlo nanesu i kamenuju ih, (6) oni za to saznadoše pa umakoše u gradove likaonijske: Listru i Derbu i njihovu okolicu; (7) i tamo oni nastaviše Radosnu vijest propovijedati.

U Listri i Derbi

(8) U Listri je sjedio neki čovjek koji nije imao snage u nogama, hrom od majčine utrobe, i koji nikada hodao nije. (9) Ovaj je čovjek slušao Pavla dok je on govorio. Kad Pavao u nj pogled uprije pa vidje da on ima vjeru da se spasi, (10) povika: "Ustani na noge!" A on skoči na noge i poče hodati. (11) Kad su okupljeni ljudi vidjeli što je Pavao učinio, oni na likaonskom jeziku povikaše: "Bogovi su kao ljudi postali pa su nam sišli!" (12) I oni Barnabu nazvaše Zeusom⁴², a Pavla Hermesom⁴³, jer je on bio glavni govornik. (13) Svećenik Zeusov, čiji hram bijaše tik izvan grada, doveđe volove i donese vijence na gradske kapije jer htjede da im sa svjetinom žrtve prinene.

(14) Ali kad su apostoli Barnaba i Pavao za to čuli, oni ogartače svoje poderaše pa u svjetinu jurnuše, vičući: (15) "Ljudi, zašto ovo činите? I mi smo samo ljudi kao i vi. Mi vam radosnu vijest donosimo i govorimo vam da se okanite ovih jalovih stvari i okrenete se živome Bogu, koji je nebo i zemlju i more i sve što je u njima stvorio. (16) U naraštajima koji su prošli, on je sve narode pustio da putevima svojim idu, (17) a ipak on sebe nije bez svjedoka ostavio čineći dobro i dajući vam kiše s neba i rodna vremena, i opskrbljujući srca vaša hranom i veseljem." (18) I ovim riječima oni su jedva obuzdavali svjetinu da im žrtvu ne prinene.

(19) Onda dodoše neki Jevreji iz Antiohije i Ikonije i, pridobivši svjetinu, kamenovaše Pavla te ga odvukoše izvan grada misleći da je mrtav. (20) Ali kad se oko njega učenici sabraše, on ustade i u grad uđe. Sutradan on s Barnabom u Derbu ode.

Povratak u Antiohiju

(21) Nakon što su u tom gradu Radosnu vijest propovijedali i mnoge učenike zadobili, oni se vratiše u Listru, Ikoniju i Antiohiju, (22) jačajući duše učenika i hrabreći ih da u vjeri ustraju. "Mi moramo kroz mnoge nevolje u kraljevstvo Božije ući," govorahu. (23) Oni su im odredili starještine u svakoj zajednici vjernika i uz molitvu i post predavalih ih Gospodinu, u kojeg su vjerovali.

(24) Oni prođoše kroz Pizidiju i dodoše u Pamfiliju. (25) Kada su priopovjedili riječ u Pergi, oni siđo-

⁴² Zeus je vrhovno božanstvo u grčkoj mitologiji; lat. *Jupiter*.

⁴³ Hermes se u grčkoj mitologiji smatra izaslanikom ili glasno-govornikom ostalih bogova; lat. *Merkur*.

še u Ataliju. (26) Odatle oni otploviše u Antiohiju, gdje su bili predani milosti Božjoj za posao koji su obavili. (27) Kad su tamo stigli i zajednicu vjernika sabrali, oni im počeše pripovijedati sve što Bog bijaše s njima učinio i kako je on poganima vrata vjere otvorio. (28) I oni s učenicima dugo ostadoše.

Sabor u Jerusalemu

15 Neki ljudi iz Judeje siđoše u Antiohiju i sta-
doše poučavati braću: "Ako se po Mojsijevu
običaju ne obrežete, ne možete biti spašeni." (2) I
nakon što Pavao i Barnaba imadoše nemalu svađu
i raspravu s njima, bi odlučeno da Pavao i Barnaba
i još neki vjernici radi ovog pitanja odu apostoli-
ma i starješinama gore u Jerusalem. (3) I tako, kad
ih zajednica vjernika posla na put, oni su, putujući
kroz Feniciju i Samariju, o obraćenju pogana pot-
tanko govorili i veliku radost svoj braći donosili.
(4) Kad su u Jerusalem stigli, dočeka ih zajednica
vjernika i apostoli i starješine, a oni ih izvijestile o
svemu što Bog bijaše preko njih učinio. (5) Ali neki
iz farizejskog ogranka koji su vjerovali ustadoše i
rekoše: "Treba ih obrezati i uputiti da se Mojsijeva
zakona drže."

(6) Apostoli i starješine sastaše se da ovu stvar
izvide. (7) Nakon mnogo rasprave ustade Petar pa
im reče: "Braćo i sestre, vi znate da je Bog u rani-
jim danima između vas izabrao da pogani s mojih
usana poruku Radosne vijesti čuju i povjeruju. (8)
A Bog, koji poznaće srce, posvjedočio je za njih da-
jući im Duha Svetog, kao što je i nama dao; (9) i
on nije pravio razlike između nas i njih, jer im je
srca vjerom očistio. (10) Zašto, dakle, sada Boga na
kušnju stavljate mećući učenicima na vrat jaram
koji ni očevi naši ni mi nismo mogli nositi? (11)
A mi vjerujemo da smo milošću Gospodina Isusa
spašeni, jednako kao što su i oni."

(12) Svi su ljudi šutjeli i slušali Barnabu i Pavla
kako pripovijedaju o znakovima i čudima koje
Bog bijaše preko njih među poganim učinio.
(13) Kad oni prestadoše govoriti, Jakov progovori
i reče: "Braćo i sestre, slušajte me. (14) Šimon nam
je kazao kako se u početku Bog pobrinuo da između
pogana uzme sebi narod. (15) Riječi proroka s
ovim se slažu, kako je i zapisano:

(16) 'Poslije ovoga ja će se vratiti,
i ponovo će dići srušeni čador Davidov,
i ostatke njegove ja će ponovo sagraditi,
i ja će ga obnoviti,

(17) da ostali ljudi Gospoda traže,
i svi narodi koji pripadaju meni,
(18) očituje Gospod, koji čini ove stvari za koje se
od davnina zna.'
(19) Zato ja mislim da mi ne uzinemiravamo poga-
ne koji se Bogu okreću, (20) nego da im pišemo da
se ustežu od hrane uprljane kumirima⁴⁴ i od bluda
i od onoga što je udavljen i od krvi. (21) Jer Mo-
jsije od davnina u svakome gradu propovjednike
svoje ima i on se svake subote u sinagogama čita."

Pismo drugim vjernicima

(22) Tad se apostolima i starješinama, sa svom za-
jednicom vjernika, učini dobrim da između sebe
izaberu ljude pa da ih s Pavlom i Barnabom u Anti-
ohiju pošalju – Judu zvanog Barsaba i Silasa, prvake
među braćom. (23) Po njima oni ovo pismo poslaše:
"Braća apostoli i starješine pozdravljaju braću iz
drugih naroda – u Antiohiji, Siriji i Ciliciji. (24)
Kako smo čuli da su neki od nas kojima mi nismo
nikakvu uputu dali vas riječima pomeli i duše vam
uznemirili, (25) učinilo nam se dobrim, kad smo
se složili, da nekoliko ljudi odaberemo i vama ih
pošaljemo s našim voljenim Barnabom i Pavlom,
(26) s ljudima koji su za ime Gospodina našeg Isusa
Pomazanika živote svoje predali. (27) Zato smo
mi poslali Judu i Silasu, koji će i riječima kazati
ovo isto. (28) Jer učinilo se dobrim Duhu Svetome
i nama da na vas ne stavljamo teret teži od ovih za-
htjeva: (29) da se uzdržavate od onoga što je prinje-
seno kumirima, od krvi, od onoga što je udavljen
i od bluda. Ako se budete ovoga klonili, dobro ćete
postupati. Ostanite u dobру!"

(30) I tako, kad ih otpremiše, oni siđoše u Anti-
ohiju, gdje skupiše zajednicu vjernika pa pismo
predaše. (31) Kad ga pročitaše, oni se zbog poruke
ohrabrenja obradovaše. (32) Juda i Silas, koji i
sami bijahu proroci, rekoše mnogo da ohrabre i
ojačaju braću. (33) Nakon što su tamo proveli neko
vrijeme, braća ih u miru otpremiše onima koji ih
bijahu poslali. (34) [Ali Silas se učini dobrim da
tamo ostane.⁴⁵] (35) A Pavao i Barnaba ostadoše
u Antiohiji, poučavajući i propovijedajući, s mno-
gim drugima, riječ Gospodnju.

Sukob između Pavla i Barnabe

⁴⁴ Tj. da se ustežu od mesa životinja koje su njima žrtvovane.

⁴⁵ Rani rukopisi ne sadrže ovaj dodatak.

(36) Poslije nekog vremena Pavao reče Barnabi: "Hajdemo nazad da posjetimo braću u svakom gradu u kojem smo riječ Gospodnju propovijedali pa da vidimo kako su." (37) Barnaba htjede sa sobom povesti i Ivana zvanog Marko, (38) ali Pavao je tražio da ne vode onoga koji ih je u Pamfiliji ostavio i nije s njima na djelo išao. (39) Oni se tako žestoko posvađaše da se razidoše, a Barnaba povede sa sobom Marka i na Kipar otplovi. (40) Odabravši Silasa, Pavao ode kad ga braća milosti Gospodnjoj predadoše. (41) I on prođe kroz Siriju i Ciliciju, jačajući zajednice vjernika.

Pavao u ukazanju prima poziv iz Makedonije

16 Pavao dove i u Derbu i u Listru. A tamo je bio jedan učenik po imenu Timotej, sin Jevrejke koja bijaše vjernica, a otac mu bijaše Grk. (2) Braća u Listri i Ikoniju o njemu su lijepo govorili. (3) Pavao htjede da ga sa sobom povede, pa ga uze i obreza ga zbog Jevreja koji su u tim krajevima bili, jer su svi oni znali da mu je otac Grk. (4) I dok su gradovima prolazili, oni su prinosili propise što su ih apostoli i starješine u Jerusalemu bili donijeli da ih se oni drže. (5) Tako su zajednice vjernika bivale osnažene u vjeri i svaki im se dan množio broj.

(6) Oni prodoše kroz kraj frigijski i galacijski jer im Duh Sveti zabrani da u Aziji⁴⁶ riječ propovijedaju; (7) i kad dodoše do Mizije, oni nastojahu ući u Bitiniju, ali im Duh Isusov ne dade; (8) i tako oni prodoše pokraj Mizije pa se u Troadu⁴⁷ spustiše. (9) A u noći ukaza se Pavlu neki Makedonac kako stoji i moli ga riječima: "Dodi ovamo u Makedoniju i pomozi nam!" (10) Kad je on video ukazanje, mi⁴⁸ smo odmah uznaštojali otići u Makedoniju jer smo razabrali da nas je Bog zovnuo da im Radosnu vijest propovijedamo.

(11) Isplovivši iz Troade, uputili smo se pravo prema Samotraku, a sutradan u Neapol, (12) a odatle u Filipe, rimsku koloniju i važan grad toga kraja Makedonije, i u tom smo gradu nekoliko dana ostali. (13) A u subotu mi izidosmo izvan gradske kapije do rijeke, gdje smo mislili će biti mjesto za

molitvu⁴⁹; i mi sjedosmo pa stadosmo govoriti sa ženama koje se bijahu okupile.

Prva obraćenja na tlu Evrope

(14) Slušala nas je jedna žena po imenu Lidija, iz grada Tijatire, prodavačica grimizne tkanine, koja se Bogu klanjala – i Gospodin otvoril srce njezino da se odazove onome što je Pavao govorio. (15) A kad su ona i čeljad njezina u vodu bili umočeni, ona nas zamoli riječima: "Ako ste prosudili da sam ja vjerna Gospodinu, dođite u kuću moju pa ostanite." I ona nas nagovori.

(16) Jednom – dok smo išli do mjesta za molitvu – ususret dođe neka ropkinja kroz koju je govorio duh proricanja; ona je gatanjem veliku zaradu gospodarima svojim donosila. (17) Ona je za Pavlom i nama ostalima išla i vikala: "Ovi su ljudi služe Svevišnjeg Boga koje vam put spasenja navješćuju." (18) Ona je to mnogo dana činila. Ali Pavla to silno ozlovolji, te se on okrenu i reče duhu: "U ime Isusa Pomazanika ja ti zapovijedam da izideš iz nje!" I u isti čas on iz nje izide.

(19) A kad gospodari njezini vidješe da im nada u zaradu propade, oni ščepaše Pavla i Silasa pa ih na tržnicu pred vlasti odvukoše; (20) i kad ih pred glavne suce⁵⁰ dovedoše, rekoše: "Ovi ljudi, Jevreji, grad nam u pometnju dovode (21) i propovijedaju običaje koji nama Rimljanim nisu dopušteni da ih prihvativimo niti da ih se držimo."

Pavao i Silas u tamnici

(22) Svjetina ustade protiv njih, a glavni suci strgoše im odjeću i narediše da se išibaju. (23) Pošto su im zadali mnogo udaraca, oni ih u tamnicu bacise i tamničaru zapovjediše da ih dobro čuva, (24) a on ih, pošto takvu zapovijed primi, baci u najdublju tamnicu pa im noge za klade zaveza.

(25) Oko ponoći Pavao i Silas molili su se i pjesmom Boga hvalili, a zatvorenici su ih slušali;

(26) i najednom se zemlja tako jako potrese da se temelji zatvoru uzdrmaše, i odmah se sva vrata otvorile i svima se lanci odvezale. (27) Kad se tamničar probudio i video da su vrata na tamnicama otvorena, on isuka mač svoj i htjede se ubiti, misleći da su zatvorenici umakli. (28) Ali Pavao

⁴⁶ Tj. u pokrajinama na zapadnoj obali Male Azije.

⁴⁷ Puni naziv ovog mesta jeste Aleksandrija Troada. Udaljeno je petnaestak kilometara od drevne Troje.

⁴⁸ Ovdje im se pridružio Luka.

⁴⁹ Bilo je tako malo Jevreja da nije bilo sinagoge, pa su se moli už obalu rijeke.

⁵⁰ Grč. *strategos*, lat. *praetor*; takva su bila dvojica u Filipima.

jakim glasom povika: "Ne čini sebi zla jer mi smo svi ovdje!"

(29) Onda ovaj zatraži svjetlo pa unutra jurnu, i dok je od straha drhtao, pade pred Pavla i Silasa,

(30) a kad ih izvede, on reče: "Gospodo, šta mi je činiti da se spasim?"

(31) Oni rekoše: "Vjeruj u Gospodina Isusa, pa ćeš biti spašen, ti i čeljad tvoja." (32) I oni prenesoše riječ Gospodnju njemu i svima koji u kući njegovoj bijahu. (33) I u taj čas noćni on ih odvede pa im

rane opru, a odmah potom on u vodu bi umočen, on i sva čeljad njegova. (34) I on ih u kuću svoju doveđe pa pred njih hranu iznese, i silno se obra-

dova jer je vjerovao u Boga, sa svom čeljadi svojom. (35) A kad je svanulo, glavni suci poslaše tamničaru čuvare reda s riječima: "Oslobodite te ljude."

(36) Tamničar prenese ove riječi Pavlu govoreći: "Glavni su suci naredili da se vi osloboinite. Zato sada izidite i u miru podite."

(37) Ali Pavao im reče: "Oni su nas – ljude Rimljane – bez suđenja pred svijetom išibali i u tamnicu nas bacili, a sad nas hoće potajno otpustiti? Nikako! Nego neka sami dođu i napolje nas izvedu."

(38) Stražari prenesoše ove riječi glavnim súcima, a kad su oni čuli da su ovi Rimljani, uplašiše se (39) pa dođoše da im se opravdaju. Kad su ih izveli, molili su ih da iz grada odu. (40) Oni izdoše iz tamnice i otidoše Lidiji; i kad vidješe braću, oni ih ohrabriše pa odoše.

U Solunu

17 Kad prođoše kroz Amfipol i Apoloniju, oni dodoše u Solun, gdje bijaše jevrejska sinagoga. (2) I po svome običaju Pavao ode k njima, i tri je subote s njima na temelju Pisama raspravljaо, (3) tumačeći i dokazujući da je Pomazanik morao patiti i iz mrtvih ustati. "Ovaj Isus kojeg vam ja navješćujem jeste Pomazanik", govorio je. (4) I neki se od njih uvjeriše pa se pridružiše Pavlu i Silasu, zajedno s velikim brojem bogobojaznih Grka i dosta uglednih žena.

(5) Ali, iz zavisti, Jevreji sabraše neke pokvarene ljude s tržnice, okupiše rulju i digoše buku u gradu. Oni navalile na Jasonovu kuću i zatražile da ih pred narod izvedu. (6) Kad ih ne nađoše, oni Jasonu i neku braću pred gradske vlasti odvukoše, vičući: "Ovi ljudi koji su sav svijet uzbunili došli su i ovdje; (7) i Jason im je gostoprимstvo ponudio, a svi oni rade suprotno odredbama Cezarovim

i govore da ima drugi kralj – Isus." (8) Tako oni uz nemiriše narod i vlasti gradske, koji su to čuli.

(9) A kad dobiše jamstvo od Jasona i ostalih, oni ih pustiše.

U Bereji

(10) Braća odmah noću poslaše Pavla i Silasa u Bereju, a kad oni tamo stigoše, otidoše u jevrejsku sinagogu. (11) A ovi bijahu plemenitiji od onih u Solunu, jer oni s punom revnošću riječ primiše i svaki dan pažljivo gledaše u Pisma da vide je li tako sve to. (12) Zato mnogi od njih povjerovaše, a i nemali broj uglednih žena i muškaraca grčkih.

(13) Ali kad Jevreji u Solunu saznadoše da Pavao i u Bereji riječ Božiju propovijeda, oni i tamo dođoše pa uz nemiriše i uskomešaše svjetinu. (14) Onda braća odmah poslaše Pavla da sve do mora ide, a Silas i Timotej tamo ostadoše. (15) Oni koji su pratili Pavla odvedoše ga skroz u Atinu, i pošto primiše naredbu za Silasa i Timoteja da mu što prije dođu, oni odoše.

U Atini

(16) Dok ih je Pavao u Atini čekao, duh mu se uzne-miri kad vidje da je grad pun kumira. (17) Tako je on u sinagogi raspravljaо s Jevrejima i drugima bogobojaznima, a na trgu svaki dan s onima koji bi se tamo zatekli. (18) A i neki od epikurejskih⁵¹ i stoičkih⁵² mudraca s njim su razgovarali. Jedni su govorili: "Šta ovaj dokoni brbljivac⁵³ želi kazati?", a drugi: "Čini se da on tuđe bogove propovijeda" – jer je on radosnu vijest o Isusu i uskrsnuće propovijedao. (19) I oni ga uhvatile pa ga na Areopag⁵⁴ odvedoše te ga upitaše: "Možemo li mi znati kakvo je to novo učenje koje ti propovijedaš? (20) Jer ti nam u uši trpaš neke čudne stvari, pa smo mi radi

⁵¹ Po učenju epikurejaca duša je prolazna kao i tijelo; nema drugog svijeta osim zemaljskog, a sreća je tragati za ovozemaljskim smirajem.

⁵² Po stoičkom učenju čovjekova sreća sastoji se u izbjegavanju i tuge i uživanja.

⁵³ Grčka je riječ značila *onaj koji kupi sjeme*, naime ptica koja kljuca sjeme; poslije se ona odnosila na besposličara koji hodaju po trgovima i kupi ostatke mudrosti koje nađe pa se time poslije razmeće.

⁵⁴ Areopag (grč. *brijeg Aresa*) – tako se nazivalo i mjesto na kome se okupljalo Visoko vijeće Atinjana i samo Visoko vijeće. Ares (lat. Mars) u grčkoj i rimskoj mitologiji bio je bog rata.

znati šta one znaće.” (21) A svi Atinjani i stranci koji su tamo živjeli ne bi provodili vrijeme ni u čemu drugom do u kazivanju i slušanju novosti.

(22) Onda Pavao usred Areopaga ustade pa reče: “Atinjani! Vidim ja da ste vi u svakom pogledu veoma pobožni. (23) Jer dok sam okolo prolazio i pažljivo svetinje vaše razgledao, nadoh i žrtvenik na kojem je ovo zapisano: ‘Nepoznatom Bogu.’ Dakle, ono čemu se vi u neznanju klanjate, to ja vama propovijedam. (24) Bog, koji je svijet i sve na njemu stvorio, Gospodar je neba i zemlje, zato on ne prebiva u hramovima rukama napravljenim, (25) niti ga poslužuju ljudske ruke, kao da mu nešto treba, jer on sam svima život i dah i sve ostalo daje. (26) Od jednog čovjeka on je sav ljudski rod stvorio, da na svem licu zemlje živi, i on im je označena doba i međe prebivališta njihovih odredio, (27) da Boga traže, ne bi li ga možda napipali i našli, iako on nije daleko ni od jednog od nas. (28) Jer u njemu mi živimo, mičemo se i jesmo, kao što i neki pjesnici vaši rekoše: ‘Jer i mi smo djeca njegova.’ (29) Ako smo, dakle, djeca Božija, mi ne smijemo misliti da je božansko Biće poput zlata, srebra ili kamena, slika koju su ljudsko umijeće i misao načinili. (30) Prešavši, dakle, preko vremena neznanja, Bog sada objavljuje ljudima da se svi i svuda pokaju, (31) jer on je utvrdio dan kad će svijetu pravedno suditi preko čovjeka kojeg je odredio. On je svim ljudima dokaz dao tako što ga je iz mrtvih digao.”

(32) Kada su čuli za uskrsnuće iz mrtvih, jedni se počeše podsmjehivati, a drugi rekoše: “Slušat ćemo te o tome drugi put.” (33) Tako Pavao od njih ode. (34) Ali neki ljudi pristaše uza nj i povjerovaše. Među njima bijaše i Dionizije član Areopaga i žena po imenu Damara i drugi s njima.

U Korintu

18 Poslije toga Pavao napusti Atinu i ode u Korint. (2) Tu on nađe nekog Jevreja po imenu Akvila, koji je bio rodom iz Ponta i koji bijaše skoro došao iz Italije sa svojom ženom Priscilom, jer Klaudije⁵⁵ bijaše naredio svim Jevrejima da odu iz Rima. On otide k njima, (3) i kako bijaše istog zanata, ostade s njima, te su radili; a oni po zanatu bijahu čadordžije. (4) I on je svake subote u sinagogi raspravljaо i trudio se da uvjeri Jevreje i Grke.

⁵⁵ V. nap. uz 11:28.

(5) A kad su Silas i Timotej došli iz Makedonije, Pavao se potpuno posveti rijeći, svjedočeći Jevrejima da je Isus Pomazanik. (6) Ali kad se oni usprotiviše i počeše uvredljivo zboriti, on otrese haljine svoje⁵⁶ pa im reče: “Vaša krv na vaše glave! Ja sam čist! Odsada ču ja poganimu ići.” (7) Onda se on odatile udalji i ode u kuću nekog čovjeka po imenu Ticije Just, koji se Bogu klanjao i čija je kuća kraj sinagoge bila. (8) Krisp, upravitelj sinagoge, i sva čeljad njegova povjerovaše u Gospodina, i mnogi Korinčani, kad čuše, povjerovaše i u vodu umočeni biše.

(9) A Gospodin se jedne noći ukaza Pavlu pa mu reče: “Ne boj se, nego i dalje govori i nemoj šutjeti, (10) jer ja sam s tobom. I nijedan čovjek neće te napasti da ti zlo nanese, jer mnogo ljudi u ovome gradu imam ja.” (11) Tako on među njima ostade godinu i šest mjeseci, učeći ih riječi Božijoj.

(12) Ali dok Galio bijaše prokonzul ahajski, Jevreji kao jedan ustadoše protiv Pavla i izvedoše ga pred sud, (13) govoreći: “Ovaj čovjek uvjerava ljude da se suprotno zakonu Bogu klanjaju.”

(14) Ali kad je Pavao htio usta svoja da otvari, Galio reče Jevrejima: “Da je posrijedi kakva krivda ili opako zlodjelo, o Jevreji, bilo bi razborito da vas ja strpljivo saslušam; (15) ali ako su ovdje posrijedi riječi i imena i zakon vaš, vi se sami za to pobrinite; ja nisam rad da o takvim stvarima sudim.” (16) I on ih istjera iz suda. (17) Onda svi oni ščepaše Sostena, upravitelja sinagoge, i stadoše ga pred sudom mlatiti. Ali Galija to nimalo nije zanimalo.

Pavao se vrati u Antiohiju

(18) Pošto ostade u Korintu još mnogo vremena, Pavao se oprosti s braćom i otplovi prema Siriji, a s njim bijahu Priscila i Akvila. U Kenhreji on ošiša kosu zbog zavjeta što ga bijaše dao.⁵⁷ (19) Oni stiše u Efez i on ih tamo ostavi, a sam ode u sinagogu i poče raspravljati s Jevrejima. (20) Kad su ga upitali da duže ostane, on ne pristade, (21) nego, oprštajući se s njima rijećima: “Ja ču vam se opet, ako Bog da, vratiti”, otplovi iz Efeza.

(22) Kada se iskrcao u Cezareji, on ode gore⁵⁸ da zajednicu vjernika pozdravi pa siđe u Antiohiju.

⁵⁶ U znak nezadovoljstva.

⁵⁷ V. Popis 6:1-12.

⁵⁸ Tj. u Jerusalem.

Početak trećeg Pavlovog putovanja

(23) Pošto tu proveđe neko vrijeme, on krenu pa od mjesta do mjesta kroz kraj galacijski i Frigiju prođe, jačajući sve učenike.

(24) Uto u Efez doveđe Jevrej po imenu Apolon, koji bijaše rodom iz Aleksandrije, rječit čovjek i u Pisma upućen. (25) Ovaj čovjek bijaše poučen putu Gospodnjem; a kako je bio gorljiva duha, on je o Isusu ispravno govorio i učio, iako je znao samo za umakanje u vodu što ga je Ivan činio; (26) i ovaj čovjek poče u sinagogi smjelo govoriti. Ali kad ga Priscila i Akvila čuše, odvedoše ga ustranu pa mu bolje put Božiji protumačiše. (27) A kad on poželje otici u Ahaju, braća ga ohrabriše i poručiše učenicima da ga dočekaju. Kad je došao, mnogo je – po milosti – pomogao onima koji bijahu vjerovali, (28) jer on je silno i javno opovrgavao Jevreje dokazujući Pismima da je Isus Pomazanik.

U Efezu

19 Desi se, dok je Apolon u Korintu bio, da Pavao gornjim krajem⁵⁹ prođe pa u Efez doveđe te neke učenike nađe.

(2) On ih upita: "Jeste li vi primili Duha Svetoga kad ste povjerovali?"

A oni će njemu: "Ne, mi nismo ni čuli da ima Duh Sveti."

(3) "Kako ste onda", upita on, "u vodu umakani bili?" A oni odgovoriše: "Onako kako je Ivan u vodu umakao."

(4) "Ivan je", reče Pavao, "pokajničkim umočenjem u vodu umakao, govoreći ljudima da vjeruju u onoga koji će poslije njega doći, to jest u Isusa." (5) Kada su to čuli, oni u ime Gospodina Isusa biše u vodu umočeni. (6) A kad Pavao ruke svoje na njih spusti, Duh Sveti na njih siđe, i oni počeše tuđim jezicima govoriti i proricati. (7) Tu bijaše u svemu oko dvanaest ljudi.

(8) Onda on uđe u sinagogu pa nastavi tri mjeseca smjelo govoriti, raspravljući i uvjeravajući ih u kraljevstvo Božije. (9) Ali kad neki postadoše okorjeli i neposlušni, pa stadoše hrđavo o Putu⁶⁰ pred mnoštvom govoriti, on se od njih udalji i učenike odvede; i svakog je dana u Tiranovoju učionici raspravljaо. (10) To je potrajalо dvije godine, tako

da su svi koji su u Aziji živjeli riječ Gospodnju čuli, i Jevreji i i Grci.

Čuda u Efezu

(11) Bog je neobična čuda Pavlovim rukama činio, (12) pa su se i maramice ili pregaće s tijela njegova bolesnima nosile, te su ih bolesti ostavljale i zlodusi iz njih izlazili.

(13) Ali i neki Jevreji koji su od mjesta do mjesta išli i zloduhe izgonili nastojali su nad onima koje bijahu zlodusi obuzeli prizvati ime Gospodina Isusa riječima: "Ja vas zaklinjem Isusom, kojeg Pavao navješćuje." (14) Sedam sinova nekog Skeve, glavnog svećenika jvrejskog, ovo činjahu. (15) Ali zloduh odgovori i reče im: "Ja poznajem Isusa i znam za Pavla, ali ko ste vi?" (16) Tad čovjek u kojem bijaše zloduh skoči na njih i sve ih savlada i nadjača, pa oni goli i izranjavani pobjegoše iz one kuće.

(17) Za ovo svi saznadoše, i Jevreji i Grci koji su u Efezu živjeli, i sve ih strah obuze, a ime Gospodina Isusa slavilo se. (18) I mnogi od onih koji su vjerovali dolazili su i priznavali te iznosili na vidjelo postupke svoje. (19) I mnogi od onih koji su vračali sabraše svoje knjige pa ih počeše pred svima spaljivati; i oni cijenu njihovu izračunaše pa vidješe da je to pedeset hiljada srebrenika⁶¹. (20) Tako se riječ Gospodnja silno širila i jačala.

(21) A kad ovo prođe, Pavao naumi da podje u Jerusalēm, nakon što je kroz Makedoniju i Ahaju prošao. "Nakon što tamo budem", reče on, "morat će i Rim vidjeti." (22) I on posla u Makedoniju dvojicu onih koji su mu pomagali, Timoteja i Erasta, a on sam neko vrijeme u Aziji ostade.

Nemiri u Efezu

(23) Nekad u to vrijeme nastade nemali nemir zbog Puta. (24) Jer neki čovjek po imenu Demetrijе, srebrenar koji je pravio srebrena svetišta Artemidinu⁶², donosio je veliku zaradu zanatljama; (25) njih i radnike njima slične on je sabrao pa rekao: "Ljudi, vi znate da nam boljitat zavisi od ovoga posla. (26) A vi vidite i čujete kako je ovaj Pavao uvjerio i zaveo dosta ljudi ne samo u Efezu nego skoro i u svoj Aziji, govoreći da nisu bogovi oni rukama napravljeni.

⁵⁹ Tj. kroz unutarnja područja.

⁶⁰ Tj. putu Isusa Pomazanika.

⁶¹ Vjerovatno je riječ o grčkim drahmama; drahma je imala vrijednost jedne dnevne plaće.

⁶² Grčka božica; lat. Dijana. Njezin najvažniji hram bio je u Efezu.

(27) Nije samo opasno da ovaj zanat naš na zao glas izide nego i da hram velike božice Artemide obezvrijeden bude i da ona, kojoj se sva Azija i svijet klanjaju, bez veličanstva svoga ostane.”

(28) Kad ovo čuše, oni se bijesom ispunje pa stadoše vikati: “Velika je Artemida efeška!” (29) U gradu nastade pometnja, i oni kao jedan jurnuše u amfiteatar vukući sa sobom Gaja i Aristarha, Pavlove saputnike iz Makedonije. (30) A kad Pavao htjede da pred skup izide, učenici mu ne dadoše. (31) A i neki azijarsi⁶³ koji mu bijahu prijatelji poručiše mu i više ga puta zamoliše da ne ide u amfiteatar. (32) Onda neki povikaše jedno, a drugi drugo, jer skup bijaše u pometnji i većina nije znala zašto su se skupili. (33) Neki iz svjetine složiše se da to bude Aleksandar⁶⁴, jer ga Jevreji gurnuše naprijed; i mašući rukom Aleksandar se htjede odbraniti pred svijetom. (34) Ali kad su oni vidjeli da je on Jevrej, u jedan su glas svi oko dva sata vikali: “Velika je Artemida efeška!”

(35) Smirivši svjetinu, gradski činovnik reče: “Efežani, ima li uostalom iko da ne zna da je grad Efez čuvar hrama velike Artemide i statue njezine što je od Zeusa⁶⁵ pala? (36) Kako su ovo neporecive istine, vi biste zato trebali biti mirni i ništa brzopletu ne činiti. (37) Jer vi ste doveli ove ljude koji ne pustoše hramove niti hule na božicu našu. (38) Pa ako Demetrije i zanatlje koji su s njim imaju pritužbu na bilo kojeg čovjeka, sud je otvoren i prokonzuli su tu; neka iznesu tužbe jedni protiv drugih. (39) Ali ako želite išta drugo mimo ovo-ga, neka se to na zakonitoj skupštini riješi. (40) Jer uistinu nam opasnost prijeti da budemo optuženi zbog nereda današnjega bez razloga, i u tom slučaju mi nećemo moći opravdati metež.” Kad to reče, on raspusti skup.

U Makedoniji i Grčkoj

20 Kad je buka prestala, Pavao pozva učenike, i pošto ih nasavjetova i oprosti se s njima, on krenu na put u Makedoniju. (2) Kad je prošao kroz te krajeve i mnoge im savjete dao, on dođe u Grčku (3) i tri mjeseca ostade. A kad Jevreji protiv njega zavjeru skovaše, kad je htio u Siriju da otplovi, on riješi da se preko Makedonije vrati. (4) A s

njim su bili Pirov sin Sopater iz Bereje, Aristarh, Sekund iz Soluna, Gaj iz Derbe, Timotej, Tihik i Trofim iz Azije. (5) Ali oni podoše naprijed i čekaše nas u Troadi. (6) Mi otplovismo iz Filipa, nakon dana beskvasnog hljeba, i dođosmo k njima u Troadu za pet dana; i tamo ostadosmo sedam dana.

Uskrsenje Eutihovo

(7) Prvoga dana u sedmici⁶⁶, kad se sabrasmo da hljeb lomimo, Pavao im poče govoriti, a kako je namjeravao sutradan ići, on otegnu govor svoj sve do ponoći. (8) U gornjoj sobi gdje smo se bili sabrali bijaše mnogo svjetiljki. (9) I bješe tu neki mladić po imenu Eutiha, koji je sjedio na prozoru i u dubok san tonuo; i dok je Pavao i dalje govorio, njega savlada san pa on s drugoga kata na zemlju pade te ga mrtva podigoše. (10) A Pavao siđe i pade na nj, i pošto ga zagrli, reče: “Nemojte se uznemiravati, njegov je život u njemu.” (11) Onda se on opet pope i razlomi hljeb pa jede. Nakon što im je govorio dugo, sve do zore, on ode. (12) Oni dječaka odvedoše živa i zbilja se utješiše.

Pavlov oproštaj s efeškim starješinama

(13) A mi krenusmo naprijed u lađu i zaplovismo prema Asosu, gdje smo namjeravali uzeti Pavla; on je tako bio uredio jer je htio da ide kopnom. (14) I kad se on s nama u Asosu nade, mi ga primisimo na lađu i stigosmo u Mitilenu. (15) Sutradan mi odatle otplovismo i stigosmo naspram Hiosa; i sutradan mi prijeđosmo u Samos, a sljedećeg dana dodosmo u Milet. (16) Pavao bijaše riješio da plovi pokraj Efeza, da ne bi morao boraviti u Aziji, jer je žurio da na Pedeseti dan⁶⁷, ako to bude moguće, stigne u Jerusalem.

(17) Iz Mileta on posla u Efez da mu pozovu starješine zajednice vjernika. (18) A kad mu oni dođe, on im reče: “Vi sami znate kako sam ja sve vrijeme s vama bio od prvoga dana kad sam u Aziju kročio, (19) služeći Gospodinu sa svom poniznošću i u suzama i u kušnjama koje su me snalazile zbog zavjera jevrejskih; (20) kako nisam oklijevao da vam obznam sve što je korisno, poučavajući vas javno i od kuće do kuće, (21) i svečano svjedo-

⁶³ Politički ili vjerski zvaničnici azijske pokrajine.

⁶⁴ Ili neki iz svjetine nasavjetovaše Aleksandra...

⁶⁵ Lat. Jupiter. Tj. s neba.

⁶⁶ U subotu ili nedjelju; ovdje nije jasno o kojem se danu radi jer neki komentatori drže da su se okupili u subotu navečer, budući da Jevreji računaju da novi dan počinje u šest sati poslijepodne.

⁶⁷ Grč. Pentekost.

čeći i Jevrejima i Grcima o pokajanju Bogu i vjeri u našega Gospodina Isusa Pomazanika. (22) A sad, evo, svezan u Duhu⁶⁸, ja sam na putu svome u Jerusalem, i ne znam šta će sa mnom tamo biti. (23) Ja samo znam da mi u svakome gradu Duh Sveti stavљa do znanja da me okovi i muke čekaju. (24) Ali ja ne držim da mi je život imalo vrijedan, samo da mi je put moj istrčati i ispuniti službu koju sam od Gospodina Isusa primio – da svećano svjedočim o radosnoj vijesti o milosti Božjoj.

(25) A sad, evo, ja znam da niko od vas među kojima sam ja boravio, kraljevstvo propovijedajući, lica mogu više neće vidjeti. (26) Zato ja danas pred vama svjedočim da sam ja čist od krvi svih vas, (27) jer ja nisam oklijevao da vam javno obznam sav naum Božiji. (28) Pazite na sebe i na sve stado u kojem vas je Duh Sveti nadzornicima učinio, da budete pastiri Božije zajednice vjernika koju on zadobi krvlju svoga [Sina]. (29) Ja znam da će poslije mogu odlaska ljuti vuci među vas doći i da neće štedjeti stada. (30) I među vama sam ustat će neki ljudi pa će opake stvari govoriti, da bi učenike za sobom odvukli. (31) Zato pazite! I sjetite se da tri godine ja nisam prestajao danju i noću svakoga od vas suzama opominjati.

(32) A sad vas ja preporučujem Bogu i rijeći mislosti njegove, koja je kadra da vas digne i baštinu vam među svima onima koji su posvećeni dade. (33) Ja nisam želio ničijeg srebra ni zlata ni haljina. (34) Vi sami znate da su ove ruke služile potrebama mojim i ljudima koji su sa mnom bili. (35) U svemu sam vam pokazivao da trudom ovako morate pomoći slabima i sjetiti se rijeći Gospodina Isusa koje je on sam rekao: ‘Veći je blagoslov u davanju nego u primanju.’

(36) Kad to reče, on kleknu i s njima se svima pomoli. (37) A oni počeše naglas plakati i grliti Pavla i iznova ga ljubiti, (38) osjećajući bol zbog rijeći što je on bješe rekao – da mu lica više neće vidjeti. Onda oni podoše s njim do lađe.

Pavao odlazi iz Mileta

21 Kad se od njih rastadosmo i isplovismo, krenusmo pravo u Kos, a sutradan u Rod, i odatle u Pataru; (2) i pošto nađosmo lađu koja je išla prijeko u Feniciju, ukrcasmo se i otplovismo. (3) Kad smo ugledali Kipar, ostavismo ga s lijeve strane i nastavismo dalje ploviti u Siriju te

pristadosmo u Tiru, jer se tu trebao iskrcati tovar s naše lađe. (4) Nakon što smo potražili učenike, ostadosmo tamo sedam dana; a oni su, potaknuti Duhom, govorili Pavlu da ne zalazi u Jerusalem. (5) Ali kad nam se tamo navršiše dani, mi otidosmo i krenusmo na put, a svi oni, sa ženama i djecom, ispratiše nas do izvan grada. Nakon što smo na obali kleknuli i pomolili se, (6) oprostimo se jedni s drugima. Onda se mi ukrcasmo na lađu, a oni se vratiše kućama.

(7) Privodeći kraju put iz Tire, stigosmo u Ptolemaidu, i, pozdravivši braću, ostadosmo s njima jedan dan. (8) Sutradan otputovasmo i stigosmo u Cezareju te uđosmo u kuću Filipa, propovjednika Radosne vijesti, jednoga od sedmerice⁶⁹, i ostadosmo kod njega. (9) A ovaj je čovjek imao četiri kćeri djevice koje proricahu.

(10) Kad smo tamo nekoliko dana proveli, siđe iz Judeje prorok po imenu Agab. (11) I kad nam dođe, on uze Pavlov pojasa pa njime sebi noge i ruke sveza te reče: “Ovo Duh Sveti veli: Ovako će Jevreji u Jerusalemu vezati čovjeka kome ovaj pojasa pripada i poganim ga u ruke predati.”

(12) Kad to čusmo, mi i mještani stadosmo ga moliti da ne ide gore u Jerusalem. (13) Tada Pavao odgovori: “Šta radite: plaćete i srce mi lomite? Ta ja sam spremam ne samo da budem vezan nego i da umrem u Jerusalemu za ime Gospodina Isusa.”

(14) I kako se ne dade uvjeriti, mi se umirismo, govorči: “Neka bude volja Gospodnja!”

U Jerusalemu

(15) Nakon tih dana mi se spremismo i krenusmo na svoj put gore u Jerusalem. (16) I neki učenici iz Cezareje podoše s nama te nas odvedoše Mnasonu s Kipra, učeniku odavna, u kojega smo trebali ostati. (17) Kad stigosmo u Jerusalem, braća nas s veseljem primiše. (18) Sutradan Pavao ode s nama da vidi Jakova, a sve starješine bijahu prisutne. (19) Pošto ih pozdravi, on im poče jedno za drugim kazivati ono što je Bog službom njegovom među poganim učinio.

(20) A kad su to čuli, oni počeše veličati Boga. Onda mu oni rekoše: “Vidiš, brate, koliko ima desetaka hiljada Jevreja da su povjerovali, i svi oni izgaraju za Zakon. (21) Njima je o tebi rečeno da ti učiš sve Jevreje koji među poganim žive da se okrenu od

⁶⁸ Tj. pokoran Duhu.

⁶⁹ V. 6:1-6.

Mojsija i govorиш im da ne obrezuju djecu svoju i da ne žive po običajima našim. (22) Pa šta ćemo? Oni će sigurno čuti da si ti došao. (23) Zato učini ono što ti mi kažemo. Mi imamo četiri čovjeka koji su pod zavjetom. (24) Povedi ih pa se s njima očisti i plati im troškove da mogu glavu svoju obrijati, pa će svi znati da nema ništa od onoga što je o tebi rečeno, nego da i ti sam hodiš Zakona se držeći. (25) A što se tiče pogana koji su povjerovali, mi smo im napisali odluku da se trebaju uzdržavati od onoga što je prineseno kumirima, od krvi, od onoga što je udavljeni i od bluda.”

(26) Onda Pavao uze sa sobom ljude pa se sutradan s njima očisti. Potom on ode u hram da obznani vrijeme kad će se dani čišćenja završiti i za svakog od njih žrtva prinesena biti.

Pavlovo uhićenje

(27) Kad se sedam dana primicalo kraju, neki Jevreji iz Azije, ugledavši Pavla u hramu, počeše uzbunjivati svjetinu pa ga pograbiše, (28) vičući: “Israelci, pritecrite nam u pomoć! Ovo je čovjek koji posvuda svim ludima govori protiv naroda našeg i Zakona i mjesta ovog! A k tome je još i Grke u hram doveo pa ovo mjesto sveto oskvruuo!” (29) A oni su prije u gradu vidjeli s njim Trofima Efežanina, pa su pomislili da ga je Pavao doveo u hram. (30) Onda se sav grad podiže, i nastade jurnjava naroda, pa kad uhvatiše Pavla, izvukoše ga iz hrama, a vrata se odmah zatvoriše. (31) Dok su gledali kako da ga ubiju, stiže vijest zapovjedniku kohorte⁷⁰ da je sav Jerusalem u pometnji. (32) On odmah povede vojnike i stotnike pa pojuri dolje k njima, a kad oni ugledaše zapovjednika i vojnike, prestadoše tući Pavla. (33) Tad zapovjednik dođe pa ga uhvati i naredi da ga s dva lanca vežu te upita ko je on i šta je učinio. (34) Ali jedni iz svjetine vikali su jedno, a drugi drugo, pa kako on zbog vike ne moguše ništa posigurno sazнатi, on naredi da ga uvedu u tvrđavu. (35) Kad je došao na stepenice, vojnici ga moradoše ponijeti, jer je svjetina navaljivala. (36) Mnoštvo svijeta išlo je za njima i vikalo: “Uklonite ga!”

(37) Kad je Pavao trebao biti uveden u tvrđavu, on upita zapovjednika: “Mogu li ti nešto reći?”

A ovaj reče: “Zar znaš grčki? (38) Pa ti onda nisi onaj Egipćanin⁷¹ koji je prije nekog vremena bunu izazvao i četiri hiljade razbojnika u pustinju odveo!”

(39) “Ja sam Jevrej iz Tarsusa u Ciliciji”, reče Pavao, “stanovnik grada koji nije bez značaja, i molim te dopusti mi da se obratim narodu.”

(40) Kad mu je on dao dopuštenje, Pavao stade na stepenice i rukom mahnu narodu, a kad nastade mukla tišina, on im progovori na hebrejskom jeziku⁷² i reče:

Pavlova odbrana pred Jevrejima

22 “Braćo i očevi, čujte sad šta ću vam kazati u odbranu svoju.” (2) A kad su čuli da im se on na hebrejskom narječju obraća, oni se još više umiriše, a on reče:

(3) “Ja sam Jevrej, rodom iz Tarsusa u Ciliciji, ali sam odgojen u ovom gradu, i učio sam pred Gamalielom strogo prema zakonu očeva naših, u čežnji za Bogom baš kao što ste i vi svi danas. (4) Ja sam sljedbenike ovog Puta do smrti gonio, vezao i bacao u tamnice i muškarce i žene, (5) kako to i veliki svećenik i sve Vijeće starješina mogu posvjedočiti. Od njih sam ja i pisma za braću⁷³ primio pa se u Damask zaputio da bih i one koji su tamo vezane u Jerusalem doveo da se kazne.

(6) Ali desi se, dok sam oko podneva na putu bio i Damasku se primicao, da me najednom jako svjetlo s neba svega obasja, (7) te ja padoh na zemlju i začuh neki glas kako mi govori: ‘Šaule, Šaule, zašto me progoniš?’ (8) A ja odgovorih: ‘Ko si ti, Gospodine?’ – ‘Ja sam’, reče mi on, ‘Isus Nazarećanin, kojeg ti progoniš!’ (9) A oni koji bijahu sa mnom sigurno su vidjeli svjetlo, ali oni ne razumješe glas onoga koji mi je govorio. (10) ‘Šta da činim, Gospodine?’, upitah ja, a Gospodin mi reče: ‘Ustani i u Damask podi, a tamo će ti se kazati šta je sve određeno da činiš.’ (11) Oni koji bijahu sa mnom za ruku me u Damask povedoše jer od sjaja svjetla nisam vidio. (12) Neki Ananija, čovjek koji bješe revnosni čuvar Zakona i o kojem su svi Jevreji koji tamo življahu lijepo govorili, (13) dođe k meni i, stojeći kraj mene, reče mi: ‘Brate Šaule, progleđaj! I baš u taj čas ja pogledah u nj. (14) Onda on

⁷¹ Tj. egipatski Jevrej.

⁷² Tj. na aramejskom, koji se ovdje često naziva hebrejskim.

⁷³ Tj. za braću Jevreje.

reče: 'Bog očeva naših izabrao te da volju njegovu upoznaš i da Pravednoga vidiš i da rijeći iz usta njegovih čuješ. (15) Jer ti ćeš mu pred svim ljudima biti svjedok za ono što si video i čuo. (16) A šta sad čekaš? Ustani i u vodu se umoči pa grijeh svoje saperi dozivajući ime njegovo.'

(17) I desи se, kad sam se u Jerusalem vratio i dok sam se u hramu molio, da padoh u zanos (18) i vidjeh njega kako mi govori: 'Pohitaj i brzo iz Jerusalema idi jer oni neće tvoje svjedočanstvo o meni prihvatišti.' (19) A ja rekoh: 'Gospodine, oni sami znaju da sam ja po sinagogama išao te zatvarao i mlatio one koji vjeruju u te.' (20) A kad se krv svjedoka tvoga Stefana proljevala, i ja sam tu stajao i to odobravao i haljine onima koji su ga ubijali čuvao.' (21) Onda on meni reče: 'Idi! Jer ja će te poganim daleko poslati.'

Pavao rimski građanin

(22) Oni su ga slušali sve dok to ne reče, a onda digoše svoje glasove i rekoše: "Uklonite takvog čovjeka sa zemlje, jer njemu ne treba biti dato da živi!"

(23) I dok su oni vikali i ogrtače svoje zbacivali i prašinu u zrak bacali, (24) zapovjednik naredi da se Pavao odvede u tvrđavu, govoreći da ga treba iskandžijati i ispitati da vidi zašto oni tako na njega viču. (25) A kad ga rastegoše da ga išibaju⁷⁴, Pavao reče stotniku koji je tu stajao: "Je li po zakonu da vi šibate čovjeka koji je Rimljанin i koji nije osuđen?" (26) Kad je to stotnik čuo, on ode zapovjedniku pa mu to ispriča. "Šta ćeš učiniti?", reče mu on, "kad je ovaj čovjek Rimljinan?"

(27) Zapovjednik dođe i upita ga: "Kaži mi jesli ti Rimljinan?"

"Jesam", odgovori on.

(28) "Ja sam", reče zapovjednik, "za velik novac ovo građanstvo stekao."

A Pavao reče: "A ja sam se s njim i rodio."

(29) Zato se oni koji su ga htjeli ispitati odmah povukše, a i zapovjednik se prepade kad vidje da je on Rimljinan i da ga je lancima bio svezao.

Pavao pred Vijećem

(30) Ali sutradan, želeći pouzdano znati zašto ga Jevreji optužuju, on ga oslobođi i naredi glavnim svećenicima i svem Vijeću da se okupe pa dolje dovede Pavla i pred njih ga postavi.

⁷⁴ Tako se, naime, postupalo pri ispitivanju robova.

23 Pavao pogleda pravo u Vijeće pa reče: "Braćo, ja do dana današnjeg mirne savjesti pred Bogom život svoj živim." (2) Nato veliki svećenik Ananija naredi onima koji su kraj njega stajali da ga po ustima udare. (3) Onda njemu Pavao reče: "Bog će te udariti, ti zide okrećeni!"⁷⁵ Sjediš li da mi po Zakonu sudiš, a sam Zakon kršiš i naređuješ da me udaraju?"

(4) Ali oni koji su tu stajali rekoše: "Je li ti to grdiš velikog svećenika Božijeg?"

(5) A Pavao reče: "Braćo, ja nisam znao da je on veliki svećenik; jer zapisano je: 'O vladaru naroda svoga nemoj ružno gororiti.'"

(6) Ali vidjeviš da su jedni saduceji a drugi farizeji, Pavao u Vijeću povika: "Braćo, ja sam farizej, sin farizeja. Meni se zbog nade u proživljjenje mrtvih sudi!" (7) Kad on to reče, među farizejima i saducejima zametnu se svađa, pa se skupština podijeli; (8) jer saduceji kažu da nema proživljjenja ni anđela ni duha, a farizeji sve to priznaju. (9) I nastade velika vika, te neki pismoznanci iz farizejske stranke ustadoše i počeše žestoko raspravljati govoreći: "Mi ne nalazimo ništa loše u ovome čovjeku. Možda je duh ili anđeo s njim gororio?" (10) Svada se toliko raspali da se zapovjednik poboja da će oni rastrgati Pavla, pa naredi vojnicima da siđu i nasilu ga od njih uzmu te da ga u tvrđavu uvedu.

(11) A sljedeće noći Gospodin kraj njega stade i reče: "Budi hrabar, jer kako si za me u Jerusalemu svjedočio, tako moraš svjedočiti i u Rimu!"

Zavjera da se ubije Pavao

(12) Kad je svanulo, Jevreji skovaše zavjeru i – privivajući na se prokletstvo – zarekoše se da neće jesti ni piti dok ne ubiju Pavla. (13) Više od četrdeset ljudi bijaše upleteno u ovu zavjeru. (14) Oni dodoše glavnim svećenicima i starješinama pa rekoše: "Mi smo se zavjetovali da nećemo ništa okusiti dok Pavla ne ubijemo. (15) Zato vi i Vijeće zatražite od zapovjednika da ga pred vas dovede, kao da hoćete da slučaj njegov bolje istražite, a što se nas tiče, mi smo ga spremni ubiti prije negoli ovamo dode."

(16) Ali sin Pavlove sestre ču za njihovu zasjedu, pa dođe i uđe u tvrđavu te kaza Pavlu. (17) Onda

⁷⁵ Ustaljeni slikoviti izraz u grčkom kojim se upućuje na to da je neko ili nešto lijepo forme, a ružna sadržaja.

Pavao pozva jednog stotnika pa reče: "Odvedi ovog mladića zapovjedniku, jer on ima nešto da mu kaže."

(18) I on ga odvede zapovjedniku te reče: "Zatvorenik Pavao zovnuo me k sebi i zamolio da ti dovedem ovog dječarca, jer on ima nešto da ti kaže."

(19) Zapovjednik uze ovoga za ruku, odvede ga ustranu pa ga nasamo upita: "Šta je to što mi imаш reći?"

(20) A on reče: "Jevreji su se dogovorili da te zamole da sutra dovedeš Pavla pred Vijeće, jer tobože hoće da se malo bolje o njemu raspitaju. (21) Ali ti ih ne slušaj, jer više od četrdeset njih čeka ga u zasjedi. Oni su se zarekli – prizivajući prokletstvo na se – da neće jesti ni piti dok ga ne ubiju, a već su spremni i pristanak od tebe čekaju."

(22) Tad zapovjednik pusti mladića da ide i uputi ga: "Nikome ne kazuj da si mi ovo ispričao."

Pavao odlazi u Cezareju

(23) Onda on pozva dvojicu svojih stotnika pa reče: "Spremite dvije stotine vojnika, sedamdeset konjanika i dvije stotine kopljaničkih da do trećeg sata noći pođu u Cezareju. (24) Neka se pripreme i konji Pavlu, da ga živa i zdrava upravitelju Feliksu odvedu." (25) I on ovakvo pismo napisa:

(26) "Klaudije Lizija, preuzvišenom upravitelju Feliksu, pozdravi.

(27) Kad su Jevreji uhvatili ovog čovjeka i htjeli ga pogubiti, ja sam s vojskom otisao i spasio ga jer sam saznao da je on Rimljani. (28) Htijući sazнати zašto ga oni optužuju, ja sam ga pred njihovo Vijeće izveo; (29) tada sam vidio da je on optužen za pitanja koja se tiču njihova zakona, ali nije bilo optužbe koja bi smrt ili okove zasluzivala.

(30) Kad sam obaviješten da se protiv ovog čovjeka spremi zavjera, ja sam ga odmah tebi poslao, i još sam naredio tužiteljima njegovim da preda te optužbe svoje protiv njega iznesu."

(31) Tako vojnici po naređenju povedeše Pavla i odvedeše ga noću u Antipatridu. (32) A sutradan oni ostavise konjanike da s njim dalje pođu te se vratiše u tvrđavu. (33) Kada ovi stigoše u Cezareju i uručiše pismo upravitelju, izvedeše preda nj još i Pavlu. (34) Kad ga je pročitao, on upita iz koje je ovaj pokrajine, a kad je saznao da je iz Cilicije, (35) on reče: "Saslušat će te kad i tužitelji tvoji dođu." Onda on naredi da se ovaj čuva u Herodovoј palaci.

Pavao pred Feliksom

24 Nakon pet dana veliki svećenik Ananija otide dolje s nekoliko starješina i nekim odvjetnikom Tertulom te oni upravitelju iznesoše optužbe protiv Pavla. (2) Kad njega dovede, Tertul ga stade optuživati govoreći:

"Tvojom zaslugom mi uživamo dugotrajni mir, i tvoja briga donijela je promjene nabolje ovome narodu – (3) to mi svuda i na svaki način, preuzvisešni Felikse, sa svom zahvalnošću priznajemo. (4) Ali, da te više ne mučim, molim te da nas ukratko saslušaš, tako ti dobrote tvoje. (5) Jer mi smo vidjeli da je ovaj čovjek prava napast i neko ko izaziva zavadu među svim Jevrejima diljem svijeta i da je kolovođa sljedbe nazarenske. (6) On je i hram pokušao oskvrenuti, i tad ga mi uhvatismo. [Mi smo mu htjeli po svome vlastitom zakonu suditi, (7) ali zapovjednik Lizija doveđe i uz veliku ga silu iz naših ruku ote (8) pa naredi tužiteljima njegovim da pred tebe dodu.^{76]} Kad ga o ovim stvarima sam ispitao, ti ćeš moći utvrditi stvari za koje ga mi optužujemo." (9) I Jevreji se pridružiše napadu tvrdeći da je to tako.

(10) Kada mu upravitelj klimnu glavom da govori, Pavao uzvrati:

"Znajući da si ti mnogo godina sudac ovome narodu, ja se s radošću branim. (11) Ti možeš utvrditi da nema više od dvanaest dana kako sam ja otišao gore u Jerusalem da se klanjam. (12) Oni me nisu našli ni u hramu ni u sinagogi ni u samom gradu da s nekim raspravljam ili da svijet na noge dižem. (13) I oni ti ne mogu dokazati optužbe koje sada protiv mene iznose. (14) Ali ovo ti ja priznajem: ja se klanjam Bogu očeva naših kao sljedbenik Puta, koji oni sljedbom zovu; ja vjerujem u sve što se sa Zakonom slaže i što je u Prorocima zapisano; (15) i ja gajim nadu u Boga kao i ovi ljudi da će i pravedni i nepravedni proživljeni biti. (16) Zato se ja uvijek i trudim da mi savjest i pred Bogom i pred ljudima bude čista. (17) I poslije nekoliko godina došao sam da milostinju narodu svome donesem i da žrtve prinesem. (18) Ja bijah već očišćen kad su me pri tome našli u hramu, bez svjetine i buke. Ali to su bili neki Jevreji iz Azije, (19) koji trebaju preda te doći i iznijeti optužbe ako išta protiv mene imaju. (20) Ili neka ovi ljudi sami kažu kakav su zločin pronašli kad sam ja pred Vijećem

⁷⁶ Neki rukopisi ne sadrže ovaj dio teksta.

stajao, (21) osim ako to nisu ove riječi što sam ih uzviknuo dok sam među njima stajao: Zbog proživljenja mrtvih meni se danas pred vama sudi!"

(22) Nato Feliks, koji je dobro poznavao Put, odgodи njihovу parnicu riječima: "Kad zapovjednik Lizija dođe, ja ћu slučaj vaš riješiti." (23) Onda on naredi stotniku da čuva Pavla, ali da mu da malо slobode i da ne brani prijateljima njegovim da ga služe.

(24) A poslijе nekoliko dana dođe Feliks sa svojom ženom Drusilom, koja bijaše Jevrejka, i pozva Pavla; slušao ga je dok je govorio o vjeri u Isusa Pomazanika. (25) Ali dok je on govorio o pravednosti, samoobuzdavanju i Sudu koji će doći, Feliks se prepade pa reče: "Zasad je dosta, a kad nađem vremena, ja ћu te pozvati." (26) U isto vrijeme on se i nadao da će mu Pavao dati novce, pa bi ga i vrlo često zvao i s njim razgovarao. (27) Ali kad prođoše dvije godine, Feliksa naslijedi Porcije Fest; a kako je htio udovoljiti Jevrejima, Feliks ostavi Pavla u tamnici.

Suđenje

25 Tri dana po dolasku u pokrajinu otide Fest iz Cezareje gore u Jerusalem. (2) A glavni svećenici i prvaci jevrejski iznesoše optužbe protiv Pavla, nagovarajući ga (3) i tražeći da im na njegovu štetu ugodi: da ga pošalje u Jerusalem (jer su pripremali zasjedu da ga ubiju na putu). (4) Fest tad odgovori da je Pavao u zatvoru u Cezareji, a da će i on sam uskoro tamo poći. (5) "Zato", reče on, "neka utjecajni među vama sa mnom tamo podu, pa ako je taj čovjek išta loše učinio, neka ga tuže."

(6) Pošto među njima provede ne više od osam ili deset dana, on siđe u Cezareju, a sutradan sjede na svoje mjesto u sudu i naredi da se doveđe Pavao.

(7) Kad Pavao dođe, Jevreji koji siđoše iz Jerusalema oko njega stadoše i iznesoše protiv njega mnogobrojne i ozbiljne optužbe koje nisu mogli dokazati, (8) a Pavao u svoju odbranu reče: "Ja se nisam ni o Zakon jevrejski ni o hram ni o cara ogriješio." (9) Ali Fest, želeći ugoditi Jevrejima, odgovori Pavlu i reče: "Hoćeš li otici gore u Jerusalem, pa da ti se tamo za ovo preda mnom sudi?"

(10) A Pavao reče: "Ja stojim pred carevim sudom, gdje mi se treba suditi. Ja nisam Jevrejima ništa loše učinio, kao što to i ti sam vrlo dobro znaš. (11) Pa ako sam zlostvor i ako sam učinio bilo šta što smrt zaslzuje, ne odbijam umrjeti, ali ako ništa od

ovoga za što me ovi ljudi optužuju ne stoji, niko me nema pravo njima predati. Ja se pozivam na cara."

(12) Onda Fest, pošto se posavjetova sa svojim Viđećem, odgovori: "Ti se pozivaš na cara, pred cara ćeš ići."

(13) I kad prođe nekoliko dana, kralj Agripa i Bernika⁷⁷ stigše u Cezareju te pozdraviše Festa.

(14) Kako provedoše tamo mnogo vremena, Fest iznese pred kralja Pavlov slučaj, govoreći: "Ima ovde jedan čovjek kojeg je Feliks u tamnici ostavio.

(15) Kad sam u Jerusalemu bio, glavni svećenici i starješine jevrejske iznesoše protiv njega optužbe i zatražiše da se on osudi. (16) Ja im rekoh da nije običaj u Rimljana da predaju nekog čovjeka prije negoli se optuženi suoči s tužiteljima svojim i dobije priliku da se odbrani od optužbi. (17) Pa kad se sastadoše ovdje, ja nisam otezao, nego sam sutradan mjesto svoje u sudu zauzeo i naredio da tog čovjeka preda me izvedu. (18) Kad su tužitelji ustali, oni ga nisu optužili za zločine koje sam ja očekivao, (19) već su imali neke nesuglasice s njim oko svoje vjere i oko nekog umrlog Isusa, za kojeg je Pavao tvrdio da je živ. (20) Ne znajući kako da istražim te stvari, upitao sam je li on voljan otici u Jerusalem, pa da mu se tamo za te stvari sudi.

(21) Ali kad je Pavao zatražio da se drži u pritvoru do Augustove⁷⁸ odluke, ja naredih da se on drži u zatvoru dok ga ne pošaljem caru."

(22) Tad Agripa reče Festu: "I ja bih sam htio čuti tog čovjeka."

"Sutra ćeš ga čuti", reče on.

Pavao pred Agripom

(23) Tako sutradan, kad u velikoj raskoši dođe Agripa s Bernikom i uđe u dvoranu u pratnji zapovjednika i gradskih prvaka, na Festovu zapovijed uvedoše Pavla. (24) Fest reče: "Kralju Agripa i sva gospodo koja ste ovdje s nama, pogledajte ovog čovjeka zbog kojeg se sav narod jevrejski i u Jerusalemu i ovdje meni obratio glasno objavljujući da on više ne treba živjeti. (25) Ali ja sam utvrđio da on nije ništa vrijedno smrti učinio; a kad se on sam na Augusta pozvao, riješio sam ga tamo poslati. (26) Ali ja nemam ništa pouzdano o njemu da gospodaru svome napišem. Zato sam ga pred vas

⁷⁷ Bernika je bila Agripina sestra s kojom je živio u braku.

⁷⁸ Tj. do odluke Augusta Nerona, koji je u to vrijeme bio rimski imperator.

doveo, a pogotovo pred tebe, kralju Agripa, ne bih li, nakon što se ova istraga provede, nešto napisao. (27) Jer čini mi se besmislenim poslati zatvorenika, a da se ne iznesu optužbe protiv njega.

Pavlova odbrana pred Agripom

26 Agripa reče Pavlu: "Dopušta ti se da za se govoriš."

Onda Pavao ispruži svoju ruku i poče se braniti: (2) "Kralju Agripa, ja sebe vidim sretnim što danas pred tobom stojim dok se branim od svega za što me Jevreji optužuju, (3) a pogotovo zato što ti dobro znaš sve običaje i nesuglasice među Jevrejima. Zato te ja molim da me strpljivo saslušaš.

(4) Ta svi Jevreji znaju kako ja živim od rane mlađosti svoje, koju sam među narodom svojim i u Jerusalemu proveo. (5) Oni me dugo poznaju, pa mogu, ako hoće, posvjedočiti da sam kao farizej živio po najstrožjoj sljedbi naše vjere. (6) A sad se meni danas sudi zbog nade u obećanje što ga je Bog očevima našim dao, (7) za koje se dvanaest plemena naših nada da će ga dočekati, jer oni danju i noću iskreno Bogu služe. Zbog ove nade, o kralju, mene Jevreji optužuju. (8) Zašto biste smatrali nevjerovatnim da Bog mrtve proživi?

(9) Ta i ja sam mislio da moram činiti mnogošta da se imenu Isusa Nazarećanina suprotstavim.

(10) A to sam i činio u Jerusalemu. Ne samo da sam mnoge pravovjerne u tamnice zatvarao, kad sam od glavnih svećenika vlast dobio, nego sam i glas svoj protiv njih dao kad su ih ubijali. (11) Često sam ja po sinagogama išao da ih kaznim i nastojao sam da ih prisilim da hule. I u mahnitosti svojoj, progonio sam ih i u tude gradove.

(12) Na jednom od tih pothvata, dok sam s ovlaštenjem i odredbom glavnih svećenika išao u Damask, (13) u podne sam, o kralju, vido na putu svjetlo s neba, sjajnije od sunca, kako me svega obasjava, a i one koji su sa mnom putovali. (14) I kad smo svi na zemlju pali, ja začuh glas koji mi na hebrejskom narječju⁷⁹ govorio: 'Šaule, Šaule, zašto me progoniš? Teško ti se podbadačama opirati.' (15) Onda ja upitah: 'Ko si ti, Gospodine?' a Gospodin odgovorih: 'Ja sam Isus, kojeg ti progoniš.'

(16) Nego ustani i na noge svoje stani. Ja sam ti se ukazao zato da te postavim za slugu i svjedoka ne samo onoga što si video već i onoga u čemu ću ti

se ja pokazati. (17) Ja ću te od naroda tvoga i od pogana spasiti. Ja im tebe šaljem (18) da im oči otvoriš, da se od tame prema svjetlu okrenu i od vlasti sotonine prema Bogu, da im se grijesi oproste i da steknu baštinu među onima koji su vjerom u me posvećeni.'

(19) Zato, kralju Agripa, ja ne bijah neposlušan ukazanju nebeskom, (20) nego propovijedah najprije onima u Damasku i onima u Jerusalemu, a i svem kraju judejskom, pa i poganim, da se trebaju pokajati i Bogu okrenuti i pokajanju primjerena djela činiti. (21) Zato me Jevreji ščepaše u hramu i pokušaše me ubiti. (22) Ali kako mi Bog pomaže, ja do dana današnjeg stojim i svjedočim i malim i velikim, govoreći da se ništa drugo osim onoga što su proroci i Mojsije rekli neće desiti: (23) da će Pomanjanik patiti i da će, uskrsnuvši iz mrtvih, prvi i narodu svome i poganim svjetlo navijestiti."

(24) Dok je on to u svoju odbranu govorio, Fest glasno reče: "Pavao, ti si sišao s uma! Veliko te znaće u ludilo okreće."

(25) A Pavao reče: "Ja nisam sišao s uma, preuzviveni Feste, već ja govorim riječi istine i razuma.

(26) Jer kralj zna za ove stvari, i ja mu se s pouzdanjem obraćam jer sam uvjeren da mu nijedna od ovih stvari nije promakla, jer nije negdje u čošku izvedena. (27) Kralju Agripa, vjeruješ li ti prorocima? Ja znam da vjeruješ."

(28) Agripa reče Pavlu: "Za kratko vrijeme pokušavaš me nagovoriti da postanem kršćanin!"

(29) "Želio bih od Boga", reče Pavao, "da za kratko ili dugo vrijeme ne samo ti nego i svi koji me danas slušaju budu onakvi kakav sam ja, samo bez ovih lanaca."

(30) Kralj ustade, a s njim i upravitelj i Bernika te oni koji su s njima sjedili. (31) I dok su se povlačili, govorili su jedni drugima: "Ovaj čovjek ne čini ništa vrijedno smrti ili zatvora."

(32) A Agripa reče Festu: "Ovaj je čovjek mogao biti oslobođen da se nije pozvao na cara."

Pavao poslan u Rim

27 Kad je bilo odlučeno da ćemo ploviti u Italiju, oni predadoše Pavla i neke druge zatvorenike stotniku Augustove kohorte koji se zvao Julije. (2) I pošto se ukrcasmo na jednu adramitijsku lađu koja je trebala ploviti u krajeve duž azijske obale, otplovismo u pratnji Aristarha, Makedonca iz Soluna. (3) Sutradan se iskrcasmo u Si-

⁷⁹ Vjerovatno aramejskom.

donu; a Julije je lijepo postupio prema Pavlu dopustivši mu da ode svojim priateljima da se pobrinu za nj. (4) Odатле smo krenuli i plovili zavjetrinom Kipra jer vjetrovi bijahu nepovoljni. (5) Kad smo preplovili morem duž cilicijske i pamfilijske obale, iskrcasmo se u Miru i Liciji. (6) Tamo stotnik nađe jednu aleksandrijsku lađu koja je plovila u Italiju pa nas na nju ukrca. (7) Mnogo smo dana polahko naprijed plovili i jedva smo nadomak Knida stigli. Kako nam vjetar nije dao dalje, plovili smo zavjetrinom Krita blizu Salmone. (8) I jedva smo pored obale plovili te smo došli do mjesta zvanog Kaloi Limenes⁸⁰, blizu grada Laseje.

(9) Kad mnogo vremena prođe i plovidba postade opasna, i kad je i post⁸¹ već bio gotov, Pavao ih stade opominjati (10) pa im reče: "Ljudi, ja vidim da će putovanje biti sa štetom i velikim gubitkom ne samo za brod i tovar nego i za živote naše." (11) Ali je stotnik imao više povjerenja u kormilara i vlasnika lađe nego u ono što je Pavao govorio. (12) Pošto luka ne bijaše pogodna za zimovanje, većina odluči da odatle otplovimo, nadajući se da će stići do Feniksa, kritske luke koja gleda prema jugozapadu i sjeverozapadu, pa tu prezimiti.

Oluja

(13) Kada zapuha blag južnjak, oni pomisliše da su dobili ono što su htjeli pa digoše sidro i zaploviše uza sami Krit. (14) Ali ubrzo s kopna navali silovit vjetar zvani eurakovilon⁸². (15) Lađa bijaše uhvaćena i ne mogaše se oduprijeti vjetru, pa mu se mi predadosmo i pustismo da nas vuče. (16) Dok smo prolazili zavjetrinom jednog malog otoka koji se zove Kauda, jedva smo mogli uhvatiti čamac za spasavanje. (17) Kad ga podigao, oni iskoristiše konopce za spasavanje da opašu lađu.⁸³ Bojeći se da bi se mogli nasukati na Sirtu⁸⁴, oni spuštio je dra⁸⁵ i tako pustioše da budu vučeni dalje. (18) Sudaran, dok nas je oluja silovito tamo-amo bacala, počeše u more bacati tovar, (19) a treći dan oni

⁸⁰ Što znači Dobra Pristaništa.

⁸¹ Jom kipur – jednodnevni post koji pada u septembru ili oktobru. To je najsvetiji dan u tradiciji jevreja.

⁸² Sjeveroistočnjak.

⁸³ Tj. da je učvrste, kako se u slučaju oluje ne bi razbila.

⁸⁴ Na sjeverozapadnoj obali Libije, gdje je more plitko i opasno za plovidbu.

⁸⁵ Ili plutajuće sidro.

rukama svojim baciše u more opremu s lađe. (20) Kako se više dana ne pojaviše ni sunce ni zvijezde, a jaka oluja nastavi bjesnjeti, otada mi počesmo gubiti svaku nadu da ćemo se spasiti.

(21) Kako su se već dugo suzdržavali od jela, ustađe Pavao među njima pa reče: "Ljudi, trebali ste poslušati moj savjet i ne isplovljavati s Krita, pa ne biste navukli na se ovu štetu i gubitak. (22) Ali sad vas ja molim da budete hrabri, jer нико од вас neće propasti, samo lađa. (23) Jer baš noćas andeo Boga kojemu ja pripadam i kojemu ja služim preda me stade (24) i reče: 'Ne boj se, Pavao! Ti moraš pred cara stati; a gle, Bog ti je dao sve one koji s tobom plove.' (25) Zato, ljudi, hrabri budite, jer ja vjerujem Bogu da će ispasti baš onako kako mi je rečeno. (26) Ali mi se moramo na neki otok nasukati."

Kopno

(27) Ali kad dođe četrnaesta noć otkako smo bili tjerani naokolo po Jadranskom moru⁸⁶, oko poноћi mornari počeše slutiti da se primiču nekom kopnu. (28) Oni izmjeriše dubinu vode i vidješe da je duboka dvadeset hvati⁸⁷, a malo dalje oni opet izmjeriše dubinu i vidješe da je duboka petnaest hvati⁸⁸. (29) Bojeći se da ćemo se nasukati negdje na stijene, oni baciše s krme četiri sidra i poželješe da svane. (30) I dok su gledali kako će pobjeći s lađe, mornari spuštioše u more čamac, kao da će tobože spustiti sidra s pramca. (31) Tad Pavao reče stotniku i vojnicima: "Ako ovi ljudi ne ostanu na lađi, vi se ne možete spasiti." (32) Onda vojnici presjekoše konopce na čamcu i pustioše ga da padne.

(33) Sve dok nije bilo pred svitanje, Pavao ih je sve ohrabriao da malo jedu, govoreći: "Danas je četrnaesti dan i kako vi neprestano gledate i ne jedete; ništa niste pojeli. (34) Zato vas ja hrabrim da jedete malo, jer to je za vaše zdravlje; ta nijedna dlaka s glave nikome od vas neće propasti." (35) Kad to reče, on uze hljeb i pred svima Bogu zahvali pa ga razlomi i poče jesti. (36) Svi se ohrabiše te i sami počeše jesti. (37) U lađi nas bijaše u svemu dvije stotine i sedamdeset i šest duša. (38) Kad su pojeli

⁸⁶ Riječ je zapravo o današnjem Jonskom moru. Grčki naziv Jadransko more u to se vrijeme odnosio i na današnje Jonsko more.

⁸⁷ Oko 36 m.

⁸⁸ Oko 27 m.

koliko je trebalo, oni rasteretiše brod tako što bacise žito u more.

(39) Kad je svanulo, oni ne prepoznaše zemlje, ali ugledaše zaliv s ravnom obalom pa riješiše da, ako uzmognu, u nj lađu potjeraju.

(40) I otkinuše sidra pa ih u moru ostaviše; u isto vrijeme otpustiše konopce na kormilima, i pošto digoše prednje jedro prema vjetru, krenuše prema obali. (41) Ali udariše u pješčani brežuljak u moru i nasukaše lađu: pramac se zaglavio te ostade nepomičan, a krma se lomila od siline valova. (42) Vojnici naumiše ubiti zatvorenike, da nijedan ne bi otplovao i umakao, (43) ali ih stotnik, htijući spasiti Pavla, odvrati od njihove nakane te naredi onima koji su umjeli plivati da prvi skoče u more i odu na kopno, (44) a ostali – jedni na daskama, a drugi na komadima lađe. I tako bi da svi živi i zdravi izidoše na kopno.

Na Malti

28 Kad su živi i zdravi prošli, tada saznado smo da se otok zove Malta. (2) Domoroci se neobično lijepo prema nama poniješe. Zbog kiše koja je padala i zbog studeni, oni naložiše vatru i sve nas primiše. (3) A kad Pavao nakupi naramak pruća i u vatru ga stavi, vrućina istjera guju pa mu se ona uz ruku pripi. (4) Kad urođenici vidješe da mu to stvorenje s ruke visi, jedni drugima govorahu: "Ovaj je čovjek bez sumnje ubojica, jer iako se spasio od mora, Pravda⁸⁹ mu ne da da živi." (5) Ali on otrese to stvorenje u vatru i nikakvo ga zlo ne snade. (6) A oni su očekivali da će on oteći ili odmah mrtav pasti, ali pošto su dugo čekali i vidjeli da mu se ništa neobično nije desilo, oni promijeniše svoje mišljenje i stadoše govoriti da je on bog.

(7) A blizu tog mjesta bijaše zemlja koja je pripadala Publiju, poglavaru otoka. On nas je primio i tri nas je dana lijepo gostio. (8) I desilo se da je otac Publijev ležao u postelji jer su ga mučili groznica i srdobolja⁹⁰. Pavao uđe k njemu, pa pošto se pomoli, ruke na nj spusti te ga izlijeći. (9) Kad se ovo desilo, ostali ljudi na otoku koji su bolovali počeše mu dolaziti i ozdravljati. (10) Oni nas obasnuše i mnogim darovima, i kad smo se spremali da otplovimo, opskrbiše nas svime što nam je trebalo.

Dolazak u Rim

(11) Nakon tri mjeseca otplovili smo na aleksandrijskoj lađi koja je prezimila na otoku i koja je kao svoj znak imala Blizance⁹¹. (12) Kad smo stigli u Sirakuzu, ostali smo tamо tri dana. (13) Odatile smo otplovili okolo i stigli u Regij. Sutradan zapuhu južnjak, i prekosutra mi dodosmo u Puteole. (14) Tamo nadosmo braću koja nas pozvaše da ostanemo kod njih sedam dana.

I tako mi stigosmo u Rim. (15) A braća, kad su čula za nas, dodoše nam odatile ususret sve do Apiji Foruma i Tres Tabernae. A kad ih Pavao ugleda, zahvali Bogu i ohrabri se.

(16) Kad stigosmo u Rim, Pavlu bi dopušteno da živi sam s vojnikom koji ga je čuvao.

Pavao u Rimu

(17) Nakon tri dana Pavao sazva jevrejske pravake, a kad se oni okupiše, on im reče: "Braćo, iako ja nisam ništa učinio ni protiv naroda našega ni protiv običaja očeva naših, mene su u Jerusalemu uhvatili i Rimljanim u ruke predali. (18) A kad su me ispitali, htjedoše me osloboediti jer ne bijaše razloga da me pogube. (19) Ali kad se Jevreji usprotiviše, bijah primoran da se pozovem na cara – nije da sam imao da iznesem ikakvu optužbu protiv naroda svoga. (20) Zato sam, dakle, tražio da vas vidim i da s vama govorim, jer za nadu Israilovu ja lanac ovaj nosim."

(21) Oni mu rekoše: "Mi nismo o tebi nikakva pisma iz Judeje dobili niti je iko od braće ovdje došao pa nam prenio ili rekao nešto loše o tebi. (22) Ali mi želimo od tebe čuti šta ti misliš, jer što se ove sljedbe tiče, mi znamo da se svuda protiv nje govorи."

(23) Kad odrediše dan za Pavla, oni mu dodoše u prebivalište u velikom broju. Od jutra do mraka on im je tumaćio i svjedočio o kraljevstvu Božjem i trudio se da ih uvjeri u Isusa i Zakonom Mojsijevim i Prorocima. (24) Jedne uvjeri ono što on govorase, a drugi ne povjerovali. (25) I kako se među sobom ne složiše, počeše se udaljavati nakon što Pavao reče ove riječi:

"Duh je Sveti pravo poručio očevima vašim po proroku Izajiji:

(26) 'Idi tom narodu i kaži:
Vi ćete i dalje slušati,

⁸⁹ Tj. postvarena boginja.

⁹⁰ Tj. dizenterija.

⁹¹ Kastora i Poluksa, sinove Zeusove.

ali nećete razumjeti;
i vi ćeće i dalje gledati, ali nećete opažati.
(27) Jer srce je ovoga naroda otupjelo,
i ušima svojim oni jedva čuju,
a oči su svoje zatvorili;
inače bi oni očima svojim vidjeli
i ušima svojim čuli
i srcima svojim razumjeli pa se vratili,
a ja bih ih izlijeo.'

(28) Zato znajte da je ovo spasenje Božije poganima poslano; a oni će i poslušati." (29) [Kad je on kazao ove riječi, Jevreji se udaljše, žestoko se među sobom raspravljajući.^{92]}]

(30) I on ostade pune dvije godine u svom unajmljenom stanu i primi sve one koji mu dođoše, (31) posve otvoreno i nesmetano propovijedajući kraljevstvo Božije i učeći o Gospodinu Isusu Pomažaniku.

---

⁹² Rani rukopisi ne sadrže ovaj dio teksta.